БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 199 (18.377). • Чоршанба, 1982 йил 1 сентябрь • Баҳоси 3 тийин.

СССР 60

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

ТЕРИМГА ТУШДИК!

- ЎЗБЕКИСТОН «ОҚ ОЛТИН» КАРВОНИ ЙЎЛГА ЧИҚДИ
- **ОЛТИН ҚЎЛЛИ ПАХТАКОРЛАРГА ОМАД ТИЛАЙМИЗ**
- ТЕРИМНИНГ ДАСТЛАБКИ КУНЛАРИДАНОҚ ГРАФИКЛАРНИНГ ТЎЛА ВА ОШИРИБ БАЖАРИЛИШИГА ЭРИШАЙЛИК!
- **МАВСУМ ДАВОМИДА ПАХТА СИФАТИНИНГ ЮҚОРИ БЎЛИШИНИ ТАЪМИНЛАЙЛИК!**
- УРУҒЛИК ПАХТА ТАҚДИРИ СИЗНИНГ ҚЎЛИНГИЗДА, АЗИЗ ТЕРИМЧИЛАР!
- **НОБУДГАРЧИЛИККА АСЛО ЙЎЛ ҚЎЙМАЙЛИК!**

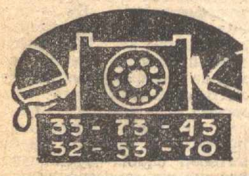

«Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси ҳузуридаги «Пахта штаби»га хабар қиладилар

ШОДИЁНА

Елкасига «оқ олтин» ортиб,
Суворийлар жиловин тортиб,
Далаларни тонгдай оқартиб
Карвон келаётир.

Ҳа, шоир айтганидай Ўзбекистоннинг улкан карвони йўлга чиқди. Республикамизнинг қабул пунктларида эрта тонгданоқ улкан шодиёнадан дарак бериб, карнай-сурнайлар наъра тортди. Бу пахтакор ўлкамизнинг чинакам байрамидир. Шу кун миллионлаб чаноқлардан териб олинган «оқ олтин»имиз тайёрлов пунктлари ва пахта заводларига йўл олди. Район марказларида, қабул пунктларида дастлабки ҳосилнинг Ватанга топширилишига бағишланган митинглар бўлиб ўтди.

Қашқадарё область, Китоб районидаги Пахтаобод қабул пунктида ҳам дастлабки ҳосилни қабул қилиб олишга бағишланган митинг бўлиб ўтди. Райондаги кўплаб хўжаликлар дастлабки тонналарини келтирдилар. Ҳосилнинг қабул пунктига келтирилиши чинакам байрамга айланди.

Қуёшнинг заррин нурларидан товланаётган оппоқ момиқ пахталар киши кўзини қамаштиради. Эндигина саховатли далалардан пахта ортиб келган машиналар ва тележкалар колоннаси секин-аста қабул пунктига етиб келди. Олтин қўллар яратган «оқ олтин» карвони қувонч билан кутиб олинди.

Бу Китоб районининг дастлабки карвонидир. Яқин кунларда «зангори кема»ларга старт берилади. Ўшанда республика «оқ олтин» хирмонига улкан қут-барака киради.

Суратда: Пахтаобод қабул пунктига етиб келган қизил карвонни кутиб олишга бағишланган тантаналар.

Т. Қамариддинов фотоси.

ОЗИҚ-ОВҚАТ ПРОГРАММАСИНИ БАЖАРИШДА СОВЕТЛАРНИНГ РОЛИНИ ОШИРАЙЛИК

НУКУС, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Куни кеча бу ерда халқ депутатлари район ва шаҳар, овул ва посёлка Советлари ижроия комитетлари раисларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда автоном республика министрликлари, идоралари ва бошқармаларининг раҳбарлари, Қорақалпоғистон область партия комитети, Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиуми ва Автоном Республика Министрлар Советининг масъул ходимлари иштирок этдилар.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети май (1982 йил) Пленуми қарорларини, СССРнинг Озиқ-овқат программасини амалга оширишда Қорақалпоғистон АССР халқ депутатлари Советларининг роли муҳокама қилинди. Бу ҳақда Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. Рзаев, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети Раиси М. Юсупов ўртоқлар доклад қилдилар.

Барча совет кишилари каби Қорақалпоғистон автоном республикаси меҳнаткашлари ҳам СССРнинг 60 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенгайтира бориб, қаҳрамонона меҳнат қилмоқдалар. Маҳаллий Советлар, уларнинг ижроия комитетлари, депутатлар партия органлари раҳбарлигида КПСС Марказий Комитети май (1982 йил) Пленуми томонидан қўйилган вазифаларни амалга оширишга муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Кенгаш ишида Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов нутқ сўзлади.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Жиззах даштида иккинчи насос станциясини бунёд этиш ва муддатидан илгари фойдаланишга топширишда актив иштирок этганликлари учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларига биноан «Главсредазирсовхозстрой»га қарашли «Джизакстепстрой» территориал бошқармасининг бош инженери ўрток Геннадий Николаевич **Бастеевга «Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган ирригатор»**; «Ирмонтажстрой» трестининг ишга тушириш-созлаш ишлари ихтисослаштирилган бошқармаси созловчилар группасининг раҳбари ўрток Қудратулла Худойбердиевич **Ҳасанбоевга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган энергетик»** фахрий унвонлари берилди.

Жиззах даштида иккинчи насос станцияси қурилишида алоҳида ўрнак кўрсатган ходимлардан бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

ШАҲАРЛИКЛАРГА МЕВА ВА САБЗАВОТ

Хоразм областининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари юбилей йилини меҳнатда янгидан-янги муваффақиятлар билан нишонламоқдалар. Областдаги кўпгина район ва хўжаликлар Озиқ-овқат программасини амалга ошириш ишига актив қўшилиб, мева, сабзавот, полиз маҳсулотлари тайёрлаш планини тўла ва ошириб бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар. Бу соҳада қишлоқ меҳнаткашларига шаҳарликлар катта ёрдам бермоқдалар.

Хоразм областидаги барча районларнинг боғбонлари ва сабзавоткорлари Ўроқ ва Болғанинг мустаҳкам иттифоқини нишонлаб, етиштирган маҳсулотларни Урганчга жўнатдилар. Бир куннинг ўзидагина тўрт юзта автомашина куз фаслининг хилма-хил саховатли неъматларини область марказидаги савдо тармоқларига етказиб берди. Область колхоз ва совхозлари воҳадаги шаҳар ва посёлкаларнинг аҳолисига мева ва сабзавот етказиб беришни давом эттирмоқдалар.

[ЎзТАГ].

ҚАШҚАДАРЁ:

УЮШҚОҚЛИК БИЛАН

ҚАРШИ («Совет Ўзбекистони» мухбири). КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларини изчиллик билан амалга оширишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшиш учун курашаётган область пахтакорлари «оқ олтин»дан юқори ҳосил етиштирдилар ва юбилей йили йиғим-теримини ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан бошлаб юбордилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги, Пахта тозалаш саноати министрликларининг, республикадаги колхоз ва совхозларнинг 1982 йил ҳосилини йиғиштириб олишга тайёргарликни тугаллаш ва ўрток Л. И. Брежневнинг пахта сифатини ошириш ҳақидаги йўл-йўриқларини бажариш соҳасидаги иши тўғрисида»ги қарори асосида областнинг барча районлари ҳамда хўжаликларида пахта йиғим-теримини қисқа фурсатларда ўтказиш, сортнинг юқори бўлишини таъминлаш, терим-транспорт техникаси, ишга яроқли кишиларнинг барчасини теримга сафарбар этишга қаратилган тадбирлар ишлаб чиқилди.

Шу тадбирларга асосан Ғузор, Шаҳрисабз, Яккабоғ, Қарши, Ульянов районларида пахта терими қизғин бошлаб юборилди. Дастлабки кунларда терилган пахтадан қизил карвонлар ташкил этилиб, давлат тайёрлов пунктлари. пахта тозалаш заводларига кўплаб юқори сорт «оқ олтин» етказиб берилди. Пахта тозалаш заводларининг коллективлари эса, ҳосилни қабул қилиб олиб, қайта ишлашга, юқори сифатли тола олишга киришдилар.

Областнинг ҳамма районларида эртаиндин пахта терими оммавий равишда бошланади.

ФАРҒОНА:

Карвон кетидан карвон

ҚОРАҚЎШЧИ («Совет Ўзбекистони» махсус мухбиридан телефон орқали олинди). Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг 1982 йилги пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш ҳақидаги қарорида пахта терими оммавий равишда бошлангунча маккажўхори, сабзавот ва бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш ҳамда давлатга сотиш планларини бажариш зарурлиги алоҳида таъкидланди. Охунбобоев районининг сабзавоткорлари қарорга жавобан тайёрлов пунктларига 11.500 тонна сабзавот топшириб, йиллик планни муддатидан илгари адо этдилар. Улар ҳосил чўғини чамалаб кўриб, яна 1000 тонна сабзавот топшириш ҳақида оширилган мажбурият қабул қилдилар. Шунингдек, маккажўхори дони тайёрлаш топшириғи ҳам муваффақиятли бажарилди.

Куни кеча карвонга карвон туташди. Юбилей йилида 50 минг тонна «оқ олтин» тайёрлашга аҳд қилган район пахтакорлари пахта йиғим-терими ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан бошлаб. Тошлоқ пахта тозалаш заводига 200 та трактор прицепида «оқ олтин» жўнатдилар. Қизил карвонда келтирилган пахтанинг ҳаммаси юқори сортга қабул қилинди. 50 центнерчи «Октябрь 50 йиллиги», Ленин номли, Фрунзе номли, Киров номли, «Ўзбекистон» колхозлари, А. Ниёзов номли, «Солижонобод» совхозларининг дастлабки кунги хирмони айниқса баракали бўлди.

Терим соат сайин кучайтириляпти.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежнев 31 август куни Қримдан Москвага қайтиб келди.

Внуково аэродромида ўрток Л. И. Брежневни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Ю. В. Андропов, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, Н. А. Тихонов, К. У. Черненко, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар П. Н. Демичев, В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, М. С. Соломенцев, КПСС Марказий Комитетининг секретари И. В. Капитонов, шунингдек КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советининг масъул ходимлари ва бошқа ўртоқлар кутиб олдилар.

(ТАСС).

ДЕФОЛИАЦИЯ КУЧАЙТИРИЛСИН

Республикамиз пахтазорларида дефолиация ўтказишнинг боришини «Узсельхозхимия» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг раиси, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари Ф ОМОНОВ қуйидагича шарҳлайди:

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг юбилей йили пахта йиғим-терамини ўтказиш ҳақидаги қарорида пахтакорларимиз олдида турган улкан вазифалар тўла-тўкис кўрсатиб берилди. 1982 йилда республикамизда 6 миллион тонна юқори сорт пахта тайёрлаймиз Шундан 4 миллион 100 минг тоннаси машиналарда териб олинади. Тошкент технологиясига амал қилиб, йиғим-теримни жуда қисқа фурсатларда муваффақиятли тугаллаймиз.

Бу вазифаларни бажаришда дефолиацияни энг яхши агротехника муддатларида сифатли қилиб ўтказиш биринчи даражали аҳамиятга моликдир. «Зангори кема»ларнинг юқори унум билан ишлаши, пахта сортининг юқори бўлиши, планлар ва социалистик мажбуриятларнинг барвақт бажарилиши кўп жиҳатдан ва асосан дефолиацияга боғлиқдир.

Ҳозир республикамизнинг кўпчилик областлари ва районларида дефолиация оммавий равишда бошлаб юборилди ва қизғин давом эттирилмоқда. 31 августгача бўлган маълумотга қараганда, республика бўйича 114 минг гектар майдонда дефолиация ўтказилди. Тошкент областида бир кунда 616 та ер аппарати, 47 та самолёт ёрдамида 15.200 гектар ердаги ғўзаларга химикатлар сепилди. Мавсум бошидан буён эса салкам 50 минг гектар ерда дефолиация ўтказилди.

Сирдарё областининг пахтакорлари ҳам ғўза баргини сунъий усулда тўктириш ишларини кучайтиряптилар. Область пахтазорларида 162 та ер аппарати, 69 та самолёт ишлатилди. Қисқа вақтда 30 минг гектардан кўпроқ майдондаги ғўзалар дориланди.

Қашқадарёда 39 самолёт, 131 та ер аппарати тинимсиз ишлатилиши туфайли 4100 гектар ердаги ғўзаларнинг баргига химикатлар сепилди. Бу муҳим ишга киришилгандан буён 17 минг гектар майдон дефолиация қилинди. Шундай қилиб, Қашқадарё областида баргни тўктириш, терим машиналарини тўла ишга туширишга пухта ҳозирлик кўриляпти.

Ҳамма жойда дефолиация ўтказишда сифатга алоҳида эътибор беріляпти. Тошкент области пахтакорлари бу муҳим тадбирни 5 сентябргача тўла тамомлаш учун курашяптилар.

Лекин ҳамма шарт-шароитва имкониятлар бўла туриб, Бухоро, Навоий областларида дефолиация ўтказишда сусткашликка йўл қўйилаётир. Фарғона, Андижон, Наманган ва бошқа областларда ҳам дефолиацияни бутун чоралар билан кучайтириш фурсати етди.

2 миллион тонна маккажўхори дони учун

ЎРИМ-ЙИҒИМНИ ТЕЗРОҚ ТУГАЛЛАЙЛИК

Республикамиз маккажўхорикорлари 2 миллион тонна «каҳрабо дон» учун курашнинг якунловчи босқичига кирдилар. 31 августга қадар 1.408.875 тонна дон ўриб олинди, унинг анча қисми янчилиб, давлат тайёрлов ташкилотларига юқори нав билан етказиб берилди.

Сурхондарё ва Навоий областларида ўрим-йиғим тугалланди. Тошкент, Қашқадарё, Жиззах областларининг маккажўхорикорлари мўл ҳосилни тўла йиғиштириб олиш арафасида турибдилар.

Кейинги кунларда Хоразм областида ўрим-йиғим ишлари жадаллаштириляпти. Комбайнлар тўла қувват билан ишлатиляпти. Комбайнчилар кунлик графикларни ортиғи билан адо этиш учун курашмоқдалар. Сўталар марказий хирмонларга, поя чорва молларининг қишлов жойларига ташиб келтирилаётир. Дон янчиш агрегатлари тинимсиз ишлатиляпти.

Лекин ғанимат фурсат ўтиб боришига қарамай Наманган, Бухоро областларида маккажўхори ўрим-йиғими, донни янчиш кечиктириляпти. Қорақалпоғистон АССРнинг кўпчилик хўжаликларида ҳам айнан шундай аҳвол юз беряпти. Бундай камчиликлар бошқа қатор областларнинг колхоз ва совхозларида ҳам учрамоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 1982 йилги пахта йиғим-терамини ўтказиш ҳақидаги қарорида борлиқ маккажўхори ҳосили пахта йиғим-терими оммавий равишда бошлангунга қадар ўриб-йиғиб олиниши зарурлиги таъкидланган эди. Афсуски, айрим районлар ва областларда бу борада сусткашликка йўл қўйиляпти. Комбайнларнинг иш унумини ошириш, донни тезроқ янчиш ва давлатга топшириш чоралари кўрилмаяпти.

Партия, совет, комсомол ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органларининг раҳбарлари бу камчиликларга тезда барҳам бериш учун шошилинч чораларни кўришлари керак. Она-Ватан маккажўхорикорларимиздан 2 миллион тонна «каҳрабо дон» кутяпти.

БУГУН БИЛИМ МАСКАНЛАРИДА ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИ БОШЛАНАДИ

Ассалом, сентябрь! Ассалом мактаб, ассалом, дўстлар!

А. Тураев фотоси.

МАКТАБДА

Асқад МУХТОР

Сира танимасдим.
Ўзгарибди тамом.
Қалбнинг қалқишидан танидим.
Шунчаки оёғим тортди шу томон,
Ҳеч ким пайқамас, деб ўйлаган эдим.
Бунда бегонаман.
Кимдир сўрарди:
— Нима керак сизга? Ким керак?
Билмасам...
Ва лекин ҳамон юрардим,
Гўёки кимнидир кўришим керак.
Мана зина, ўша бизнинг зина,
Дарс тинглайди йўлакда сукут.
Шўх боладай, сездирмайгина
Деразани тирнар қари тут...
Лекин синфларда ҳали йўқ ҳеч ким,
Фақат олис ғовур...
Ва таниш ҳидлар.

Мана парталарга ўйилган исм...
Ўзимизнинг қизлар! Бизнинг йигитлар!
(Дўстим, бу ҳарфларни сен,
бериб кўкрак,
Сийпалаганмисан тушингда?)
Ҳозир пайқадим мен, вужудим титраб:
Биз ҳаммамиз шунда,
то абад шунда!
Олис сентябрнинг кумуш жаранги
Бир умр, бир умр дилимизда ёд.
Авлодлар бетакрор, ҳамон янги-янги,
Лекин бари шунда, ҳамон барҳаёт!
Нега келганимни билдим: эҳтимол
Шу туйғуни қалбдан сезишим керак.
Мендан эса сўрайдилар ҳамон:
— Сизга нима керак? Сизга ким
керак?

КОММУНИСТИК БУНЁДКОРЛИКНИНГ ЛЕНИНЧА ИЛМИНИ ЎРГАНАЙЛИК

Партия ўқуви системасида янги ўқув йили бошланиши муносабати билан

Мамлакатимиз коммунистлари КПСС XXVI съезди йўлидан [illegible] ишонч билан олға бормоқда. Совет халқи Коммунистик партия раҳбарлигида ўн биринчи беш йиллик планини, КПСС Марказий Комитети 1982 йил май Пленуми қарорларини, Улуғ Октябрнинг 65 йиллиги ва СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига олинган социалистик мажбуриятларни бажариш учун сабот билан курашмоқда.

Социализмнинг кучи — коммунистик [illegible] мамлакатимиздаги ҳамма энг катта социал ўзгаришлар [illegible] революцион назариянинг доимо кунт билан эгаллаб [illegible]. Бу назариянинг [illegible] миллион-миллион [illegible] коммунистик [illegible] ишонч билан [illegible] тарихий тажрибаси [illegible] далолат бериб турибди.

«Маркс-Энгельс-Ленин [illegible] улуғ таълимоти, [illegible] ижтимоий ривожланиш [illegible] Ленин методи, унинг иш услуби, — деб уқтирган эди ўртоқ Л. И. Брежнев. — Ленин улуғ ишининг барча давомчилари учун [illegible] социализм учун [illegible]» [illegible]

Ўтган ўқув йилида партия ўқуви [illegible] КПСС XXVI [illegible] Л. И. Брежневнинг [illegible]

Партия ўқувининг янги структураси тингловчиларнинг умумий таълим [illegible] эътиборга олади. [illegible]

Партия комитетлари, пропагандистлар, семинарларнинг раҳбарлари тингловчиларнинг марксизм-ленинизм назарияси таркибий қисмларини, партия тарихини, КПСС ҳужжатларини чуқур, мунтазам ўрганишини амалда таъминлашга кунт билан интилдилар. К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин ғоявий меросини, шунингдек Л. И. Брежневнинг, партия бошқа раҳбарларининг асарларини ўрганиш анча кенгайди. Партия ўқувининг мазмуни КПСС назарияси ва сиёсатининг актуал проблемалари билан бойиди. Миллион-миллион коммунистлар ривожланган социализм, иқтисодий сиёсат, социалистик демократия, коммунистик ахлоқ, ленинча миллий сиёсат, халқаро коммунистик ҳаракат, партия қурилиши, ғоявий-тарбиявий ишга, жаҳон майдонидаги идеология кураши масалаларига оид курсларни ўргандилар.

КПСС Марказий Комитетининг партия XXVI съездига Ҳисобот докладида, ўртоқ Л. И. Брежневнинг [illegible]

Ўтган ўқув йилида марксизм-ленинизм назариясини мустақил ўрганувчи коммунистлар [illegible] Москва, Ленинград, Киев, Новосибирск [illegible]

Пропагандистларнинг сифат составини яхшилашга [illegible] пропагандистларнинг 93 проценти олий маълумотли [illegible]. Кўпгина [illegible] хўжалик [illegible] пропагандистлик [illegible]. Озарбайжон [illegible], Хабаровск [illegible], Пермь, [illegible] ва [illegible] областлар [illegible] кўп [illegible] комитетлари [illegible] ва бюро [illegible] ҳамда семинарларга раҳбарлик қил[illegible]. [illegible]

Партия ўқувининг ҳамма [illegible] машғулотлари [illegible] методлари: [illegible] бериш, [illegible] жорий [illegible]

Шу билан бирга айрим [illegible] расмиятчилик [illegible] ўрганиш [illegible]

[illegible] 1982-83 ўқув йили аввалги ўқув йилининг узвий давомидир. Партия ташкилотлари билан пропагандистлар коммунистларнинг бутун диққат-эътиборини назарияни, партия тарихи ва сиёсатини чуқур, ижодий ўрганишга қаратишлари зарур. Партия ўқуви замон руҳига, коммунистик қурилишнинг янги вазифаларига, КПССнинг сиёсий, идеологик ва ташкилий фаолиятига тўла-тўкис мувофиқ бўлиши керак. Мамлакатимиз ССР Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллигига ҳозирлик кўрмоқда. Юбилей йилидаги партия ўқуви партия XXVI съезди қарорларини муваффақиятли амалга оширишга, совет халқларининг қардошларча дўстлигини мустаҳкамлашга кўмаклашади.

Партия ва комсомол ўқуви, меҳнаткашларнинг иқтисодий таълими системасидаги янги ўқув йили: «Ҳур республикаларнинг бузилмас иттифоқи» [illegible]

[illegible]

Озиқ-овқат программасининг бажарилиши тарихий аҳамиятга эга бўлади. Бу — чинакам умумхалқ ишидир. Партия ўқуви системасида КПСС Марказий Комитети май Пленумининг ҳужжатлари ва материалларини батафсил ўрганиш кўзда тутилади. Аввало, ўртоқ Л. И. Брежнев докладида баён этилган асосий қоидаларни чуқур уқиб олиш зарур. Бу — қабул этилган қарорларнинг программ характерини тушуниш учун энг муҳим шартдир. Докладда 80-йиллардаги партия аграр сиёсатининг моҳияти ифодаланган, бу сиёсат илмий асосланган, амалий фаолиятнинг принципиал йўналишлари белгиланган. КПСС Марказий Комитети Пленумининг ҳужжатлари коммунистик қурилиш назарияси ва практикасини анчагина бойитди, бу ҳужжатларда ривожланган социализм тўғрисидаги таълимот, марксизм-ленинизмнинг аграр назарияси ва партия сиёсати янада ривожлантирилди. Бу ҳужжатларни ўрганиш, коммунистларга коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида мамлакат олдида пайдо бўлган конкрет вазифаларни ҳал этиш учун иқтисодий қонунлардан қандай фойдаланиш мумкин ва лозим эканини чуқур тушуниб олишда ёрдам беради.

Коммунистлар, аввало агросаноат комплекси соҳасида машғул бўлган коммунистларнинг Озиқ-овқат программасини ўрганиши қишлоқдаги партиявий-сиёсий ва ғоявий-тарбиявий иш савиясини, уюшқоқлик ва интизомни оширишга, бутун куч ва имкониятларни КПСС Марказий Комитети май Пленуми кўрсатмаларини муваффақиятли рўёбга чиқаришга кўмаклашиши зарур. Партия ўқуви таъсирчанлиги айни шу соҳада конкрет равишда намоён бўлади.

Барча ғоявий-тарбиявий ишларда, партия ўқуви системасидаги машғулотларда халқаро вазиятнинг, жаҳон майдонидаги сиёсий ва идеологик курашнинг кескин тус олганлигини эътиборга олиш лозим. АҚШ маъмурияти ўзининг милитаризм ва шовинизм руҳи билан суғорилган агрессив сиёсатини яшириш учун идеология соҳасидаги ғаламисликлардан кенг миқёсда фойдаланишга уринмоқда, совет тинчликсевар ташқи сиёсатига ишончсизлик туғдиришга, империалист доиралар авж олдираётган қуролланиш пойгасини [illegible]. Мана [illegible] пропа[illegible] [illegible]

[illegible] етти [illegible] яшаб, [illegible] билан [illegible]. Бун[illegible] [illegible] зўр [illegible] эри[illegible] съезди[illegible] 80-йил[illegible] програм[illegible] Брежнев [illegible] тинч[illegible] муҳим [illegible] тинч[illegible] уру[illegible] [illegible] сақлаб [illegible] сиёсат [illegible] совет [illegible] ҳушёр[illegible] синфий [illegible] хушёрликни тарбиялашга хизмат қилиши лозим. Совет кишиларининг бутун куч-ғайратини ишга солиб, виждон билан қилган ҳалол меҳнати, партия белгилаган планларнинг муваффақиятли бажарилиши — тинчликни, Ватанимиз қудрати ва равнақини мустаҳкамлашнинг энг муҳим шарти эканлигига алоҳида эътибор бериш керак.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Меҳнаткашларга иқтисодий таълим ва тарбия беришни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорида партия ўқувининг ҳамма формаларида КПССнинг иқтисодий назарияси ва сиёсатини ўрганишга эътиборни кучайтириш вазифаси қўйилган. Янги ўқув йилида аввало сиёсий иқтисод, КПССнинг иқтисодий сиёсати партиянинг ҳозирги босқичдаги аграр сиёсати, иқтисод ва тежамкорлик, хўжалик механизмини такомиллаштириш масалалари каби курсларни ўрганиш имкониятлари анча кенгаяди.

Янги йилга атаб ҳамма ўқув планлари ва программалари қайта ишланди ҳамда нашр этилди. Уларнинг мазмуни ўртоқ Л. И. Брежневнинг Марказий Комитет 1981 йил ноябрь ва 1982 йил май Пленумларидаги, касаба союзлари XVII съездидаги, ВЛКСМ XIX съездидаги, Тошкентда бўлиб ўтган тантаналардаги нутқларида, КПСС Марказий Комитетининг «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллиги тўғрисида»ги қарорида баён этилган назарий ва сиёсий қоидалар ҳамда хулосалар билан тўлдирилди. Мана шуларнинг ҳаммаси марксизм-ленинизм назариясини партия сиёсати билан, партия ташкилотларининг конкрет иши билан узвий равишда боғлаб ўрганиш имконини беради.

Ёш коммунистлар мактабларида КПСС Устави, партия қурилиши асослари, партиянинг программ ҳужжатлари, СССРнинг Озиқ-овқат программаси ўрганилади. Машғулотлар партия сафларини тўлдирувчи ёшларда ишлаб чиқариш ва ижтимоий ҳаётдаги активликни ривожлантириш, ғоявий эътиқодни ва партиявийликни тарбиялашга кўмаклашиши лозим.

Марксизм-ленинизм асослари мактабларининг тингловчилари КПСС тарихини, марксизм-ленинизмнинг таркибий қисмларини, партиянинг иқтисодий сиёсатини, коммунистик ахлоқ тўғрисидаги ленинча таълимотни ўрганишни давом эттирадилар. СССРнинг Озиқ-овқат программасига, илмий-атеизм асосларига бағишланган янги курслар жорий этилади. **Сиёсий мактабларда** коммунистлар В. И. Ленин таржимаи ҳолини, СССР Конституциясини, СССРнинг Озиқ-овқат программасини, КПССнинг ташқи ва ички сиёсати масалаларини ўрганадилар.

Илмий коммунизм мактабларида СССРнинг тарихий тажрибасига, ривожланган социализмга, партиянинг иқтисодий сиёсатига, КПСС идеология ишининг актуал масалаларига, социалистик турмуш тарзига, жаҳон социализм системасига, халқаро коммунистик, ишчи ва миллий озодлик ҳаракатига оид проблематик курсларни ўрганиш давом эттирилади. КПССнинг ҳозирги босқичдаги социал ва аграр сиёсатига оид курслар қўшимча равишда киритилади.

Раҳбар кадрларнинг марксизм-ленинизмни ўрганишига алоҳида эътибор бериш зарур. Коммунист-раҳбарлар марксизм-ленинизм назариясини, омма орасидаги ташкилотчилик ва тарбиявий ишнинг илмий методларини чуқур ва ижодий эгаллаш намунасини кўрсатишлари керак. Ҳар бир раҳбар ўзининг ғоявий билим доирасини доимо кенгайтириши, ленинча иш услубини сабот билан эгаллаши, меҳнаткашларни сиёсий тарбиялашда шахсан қатнашиши лозим.

Партия-хўжалик активи мактабларида ижтимоий ривожланиш ҳозирги босқичи актуал назарий ва сиёсий масалаларини, ленинча ғоявий меросни ўрганиш давом эттирилади. СССРнинг Озиқ-овқат программасини, уни амалга ошириш йўлларини, агросаноат комплексини бошқариш масалаларини ўрганиш муҳим ўрин олади. Партия-хўжалик активи мактабларида лекциялар ўқилибгина қолмай, шу билан бирга энг муҳим проблемалар юзасидан семинарлар, илмий-амалий конференциялар ҳам мунтазам ўтказилаётган бир пайтда машғулотларни ўтказишнинг актив методлари кадрлар ўқувининг самарадорлигини оширишга ёрдам беради.

Коммунистларнинг **революцион назарияни,** ҳозирги замоннинг актуал проблемаларини шахсий планларига мувофиқ **мустақил ўрганишга** интилишини ҳар томонлама рағбатлантириш, **назарий ва методологик семинарлар** ишини такомиллаштириш лозим. Семинарлар тингловчиларнинг фалсафий ва иқтисодий билимларини чуқурлаштиришга, ижодий фикрни уйғотишга, фан-техника ва социал тараққиётни жадаллаштиришга, илмий ва бадиий ижодкорликни юксалтиришга кўмаклашадиган бўлишига эришиш муҳимдир. Бошланаётган ўқув йилида марксизм-ленинизм назариясининг илгари ўрганилган актуал проблемалари билан бир қаторда агросаноат комплексини ривожлантириш, КПССнинг ленинча миллий сиёсати, меҳнаткашларни ватанпарварлик ва интернационализм руҳида тарбиялаш масалалари ҳам тавсия этилади.

Партия кадрларининг, идеология активларининг назарий ўқувида, сиёсий ва иқтисодий таълим системаси учун пропагандистлар тайёрлашда **марксизм-ленинизм университетларининг** роли ошмоқда. Эндиликда университетлар ўқиш сифатини ошириш, академизмни ва турмушдан ажралиб қолишни тугатиш учун ҳамма имкониятларга эгадирлар. Улар пропагандистларни назарий ва методик жиҳатдан саводли, маҳоратли тарбиячилар қилиб тайёрлашлари керак. Партия комитетлари университетларда ўқиш учун аввало коммунистларни тавсия қилишлари, кейинчалик улардан пропагандистлар, лекторлар сифатида фойдаланишни эътиборга олишлари лозим. Қишлоқ партия ташкилотларининг эҳтиёжлари назарда тутилиб, сиёсий мактаблар ва семинарларнинг раҳбарларини сиртқи бўлимларда тайёрлаш кенгайтирилади.

Партия ўқуви миллионларнинг чинакам ленинча университети бўлиб қолди. Бу ўқувнинг сифатини, самарадорлигини ошириш — билим эътиқодга, эътиқод эса, конкрет коммунистик ишларга айланишига изчиллик ва сабот билан ҳаракат қилиш демакдир. Ҳар бир тингловчида коммунистик ғоявийликни, актив ҳаётий позицияни, партия ғоялари ва сиёсатини тушунтириш ва қаттиқ туриб ҳимоя қилиш маҳоратини шакллантириш — пропагандистнинг олижаноб бурчи ва юксак масъулиятидир. Шу боисдан ҳам ҳар бир мактаб, семинар, университет ҳамма жойда жонли партиявий фикр ва сўзнинг ҳақиқий марказлари бўлиб қолиши муҳимдир. Ўқишнинг актив формаларини, тингловчиларнинг ижтимоий-сиёсий практикасини жорий қилиш йўлини давом эттириш зарур. Ҳар бир коммунист партиянинг ғоявий жангчиси бўлиши керак. Оташин большевистик сўз унинг қуролидир.

Партия комитетлари, пропагандистлар ҳар бир тингловчининг марксизм-ленинизм асосларини, партия сиёсатини чуқур билиши, актив агитатор, сиёсий ахборотчи бўлиши тўғрисида кун сайин ғамхўрлик қилишлари лозим. Коммунист мактабда, семинарда ўзининг сиёсий фикрлаш, далил-исботлар билан баҳслашиш, коммунистик идеалларни эътиқод билан исботлаб ҳимоя қилиш, ўз фикрларини қоғозга қарамай, бемалол баён этиш маҳоратини қиёмига етказади. Машғулотларда жўшқин мунозаралар ташкил этадиган, тингловчиларни турли нуқтаи назарларни таққослашга, реал ҳақиқат воқеаларини ва фактларини тўғри баҳолаш, ўринли амалий хулосалар чиқаришга ўргатаётган, уларнинг меҳнаткашлар ўртасидаги сиёсий-тарбиявий ишга актив қўшилиш иштиёқини рағбатлантираётган, шу ишнинг кўникмаларига ўргатаётган пропагандистларни қўллаб-қувватласа арзийди. Бундай машғулотлар тингловчиларда мамлакат хўжайини, юксак шахсий масъулият туйғусини, ишлаб чиқаришда ҳам, ижтимоий ҳаётда ҳам, кундалик турмушда ҳам сўз билан ишнинг бирлиги туйғусини шакллантиришга ёрдам беради. Афсуски, баъзан тингловчилар партия ҳаёти нормаларини, меҳнат интизомини бузмоқдалар, ишга ҳалол муносабатда бўлмаяптилар, бепарволик, мақтанчоқлик қилмоқдалар.

Рефератлар тайёрлаш назарияни ижодий ўрганишга, сиёсий адабиёт билан мустақил ишлаш маҳоратини ривожлантиришга, ўқишнинг ҳаёт билан боғланишини мустаҳкамлашга ёрдам беради. Шу формани рағбатлантириш мақсадида 1982-83 ўқув йилида партия ўқуви системаси тингловчилари рефератларининг Бутуниттифоқ конкурсини ўтказиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Янги ўқув йилида марксизм-ленинизм назарияси асосларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг ВЛКСМ XIX съездида сўзлаган нутқини, КПСС ва Ленин комсомолининг қаҳрамонона тарихини, ривожланган социализмнинг актуал проблемаларини, коммунистик ахлоқ масалаларини, СССРнинг Озиқ-овқат программасини ўрганиш **комсомол сиёсий ўқувининг** асосий мазмунини ташкил этади. «Комсомол, — деб уқтирди ўртоқ Л. И. Брежнев, — марксизм-ленинизм назариясини ўрганишни комсомолларнинг амалий иши билан, уларнинг ўз турмуши билан узвий равишда боғланиб кетадиган тарзда йўлга қўйиши керак». Кекса авлоднинг марксизм-ленинизм ҳақлигига неча ўн йиллар давомида синалган эътиқодини ёшларга ўргатиш, йигит ва қизларда синфий онгни, коллективизмни, совет ватанпарварлари ва интернационалистлари фазилатларини, меҳнатсеварликни, юксак сиёсий ва ахлоқий маданиятни, буржуа идеологиясига, ижтимоий нормаларимиздан чекиниш ҳолларига муросасизликни шакллантириш — пропагандистларнинг бурчидир.

Партиясизларнинг марксизм-ленинизмни, КПСС сиёсатининг актуал масалаларини ўрганишга қизиқиши кучайиб бораётганини эътиборга олиб, **партия пропагандасининг оммавий формаларини** ҳар томонлама ривожлантириш, халқ университетлари, лекторийлар, ижтимоий-сиёсий ўқишларнинг иш сифатини ошириш лозим. Ўқишнинг шу формалари одамларнинг сиёсий билим доирасини кенгайтиришга, уларнинг ғоявий савияси, касбкор маҳорати ўсишига актив таъсир қилиши муҳимдир.

Пропагандист — партия ўқуви системасида асосий фигура. Партиянинг коммунистлар марксча-ленинча ўқишига эътибори кучайганлиги, партия ўқувини янада такомиллаштириш вазифалари партия ташкилотларидан, сиёсий маориф уйлари ва кабинетларидан пропагандист кадрлар билан ишлашни кучайтириш, мавжуд камчиликларни тугатиш юзасидан қўшимча чоралар кўришни талаб қилади. Коммунистларни пропагандистлик ишига танлаб олишни яхшилаш биринчи галдаги вазифадир. Ҳозир партия ташкилотларида бу ишга билимдон, истеъдодли, ўртоқлари ўртасида обрў қозонган кишиларни кўтариш учун етарли имкониятлар бор. Партия пропагандистига партия энг муҳим ишни — коммунистларнинг, комсомолларнинг, барча меҳнаткашларнинг илмий дунёқарашини, сиёсий маданиятини шакллантириш вазифасини ишониб топшириб қўйган. Партия ташкилотлари сиёсий таъсирининг жанговарлиги ва кучи пропагандистнинг иш сифатига кўп жиҳатдан боғлиқ бўлади. Бинобарин, бу ишни эътиқодли, сиёсий зийрак, коммунизм ишига чексиз садоқатли, сиёсий жангчи, ғоявий мураббий фазилатларини эгаллаб олган кишиларгина олиб бора оладилар.

Ҳозир пропагандистларнинг семинарлари ва курсларини мунтазам ўтказишнинг ўзи етарли эмас. Бу ишнинг сифатини, илмий ва методик савиясини анча кўтариш, пропагандистлик маҳоратини ошириш учун ташкилий ва методик воситаларнинг ҳаммасини сафарбар этиш зарур. Пропагандистларда ленинча сиёсий пропаганда санъати амалий кўникмаларини, тингловчиларни ишонтириш, мунозарани малакали олиб бориш, жамоатчилик фикрини эътиборга олиш ва шакллантириш, назарияни ўрганишни меҳнат коллективларининг ишлаб чиқариш ва жамоат фаолияти билан узвий равишда қўшиб олиб бориш маҳоратини вужудга келтириш сари кескин бурилиш ясаш лозим.

Пропагандист кадрларни мунтазам равишда биринчи навбатда хабардор қилиб туришнинг, уларни буржуа пропагандасига партиявий нуқтаи назаримизни далил исботлар билан қарама-қарши қўйишга, содир бўлаётган воқеаларни шарҳлаб беришга, ёлғон овозаларни рад қилишга доимо шай ҳолатда сақлашнинг аҳамияти ҳар қачонгидан ҳам ошди. Пропагандистларда пайдо бўлган саволларга жавоблар бериш ва маҳаллий партия ташкилотларининг, совет ва хўжалик органларининг ишидан хабардор қилиб туриш учун улар билан мунтазам учрашувлар ўтказиш партия комитетлари учун қоида бўлиб қолиши керак.

Шу кунларда пропагандистларнинг икки ҳафталик курслари ўтказилмоқда. Бу курсларнинг мазмунини назарий ва сиёсий масалаларни ўрганиш билан бойитиш, лекциялар ўқиш билангина чекланмасдан, балки машғулотлар ўтказишнинг актив формаларидан имкони борича кўпроқ фойдаланиб, пропагандистларга бизга нисбатан ғаним пропагандага қарши кураш методикасини ўргатишга алоҳида эътибор бериш, уларни КПССнинг ички ва ташқи сиёсати актуал проблемалари соҳасида батафсил ахборот билан таъминлаш муҳимдир.

Пропагандистлар куни партиянинг ғоявий турмуши анъаналаридан мустаҳкам ўрин олди. Бу кун идеология активи энг катта отрядининг байрами, янги ўқув йили бошланишига тайёргарликнинг кўриги бўлиб қолди. Пропагандистлар куни — **1982 йил 25 сентябрда** партия сиёсий жангчиларининг катта бир группаси биринчи бор КПСС Марказий Комитети таъсис этган фахрий Ленин ёрлиқлари ва столга қўйиладиган медаллар билан мукофотланади. Бу — кўп йиллар мобайнида марксизм-ленинизмни ва КПСС сиёсатини пропаганда қилиш соҳасида самарали ишлаб келаётган коммунистлар хизматига берилган юқори баҳодир. Партия ташкилотлари пропагандистларга доимо эътибор бериб туришлари, ижодий иш учун зарур шарт-шароитни яратишлари, уларни партиянинг фахрий топшириғини янада зўр ғайрат ва масъулият билан бажаришга ундашлари лозим.

Марказий назарий ва ижтимоий-сиёсий журналлар пропагандистларга ва тингловчиларга ёрдам тариқасида туркум мақолалар ва консультациялар эълон қилишни давом эттирмоқда, радиоэшиттиришлари ва телекўрсатувлари орқали шу мавзу мунтазам ёритиб борилади. «Политическое самообразование» ва «Партийная жизнь» журналлари партия ўқуви, унга партия комитетларининг раҳбарлиги тажрибасини батафсил ёритиб боради, ўрганилаётган курслар юзасидан методик тавсиялар эълон қилиб туради. Республика, ўлка, область ва район матбуоти пропагандистларнинг талаб ва эҳтиёжларини ҳисобга олиб, уларни маҳаллий партия ташкилотларининг фаолияти тўғрисидаги материаллар билан қуроллантириши, партия ўқуви тажрибасини кенг ёритиши муҳимдир.

Партия ташкилотлари коммунистларнинг марксча-ленинча ўқувига раҳбарликни яхшилашлари, сиёсий машғулотларнинг мазмуни ва самарадорлигини системали равишда таҳлил этишлари, марксча-ленинча таълим масалаларини партия йиғилишларида, партия комитетларининг мажлисларида кўриб чиқишлари, пропагандистларнинг ўз иши тўғрисидаги, коммунистларнинг ўз ғоявий-назарий савиясини қандай ошираётганликлари ҳақидаги ҳисоботларини тинглаб туришлари зарур.

Янги ўқув йили пропагандистлар олдига, барча партия ташкилотлари олдига юксак талаблар қўяди, уларнинг вазифаси партия сиёсатининг омма ижоди билан қўшилиб кетишига, партия маорифи, В. И. Ленин сўзлари билан айтганда, «Ҳақиқатан ҳам коммунизм талаб қилаётганидек иш тутишга» ўргатадиган бўлишига сабот билан ҳаракат қилишдан иборат. Бу — партия ўқуви таъсирчанлигининг салмоқли намоён бўлишидир, КПСС XXVI съезди тарихий режаларини муваффақиятли амалга оширилишининг гаровидир.

(«ПРАВДА» газетасининг 31 августдаги редакцион мақоласи).

В. ЯРУЗЕЛЬСКИЙ нутқи

ПАП агентлигининг хабар қилишича, Познандаги бронетанк қўшинлари олий офицерлар мактаби курсантларининг битириб чиқиш тантанали маросимида армия генерали В. Ярузельский нутқ сўзлади. У битириб чиқиш маросими мамлакатни чуқур ларзага келтирган воқеаларнинг икки йиллиги билан бир вақтга тўғри келганлигини қайд этди. Асосли ўзгартишлар қилиш зарурлигини ПБИПдагилар илгариёқ билишган эди. Айни шу боисдан ишчиларнинг норозилиги кучга эмас, айблашга эмас, балки можарони юмшатиш истагига, битимга эришиш, социалистик янгиланиш йўлидаги интилишга дуч келди.

В. Ярузельский социалистик ғояларга ва ахлоққа зид бўлган барча ҳодисаларга қарши, лапашангликка, эътиборсизлик ва исрофгарчиликка, чайқовчилик ва текинхўрликка қарши изчил курашнинг муҳимлигини уқтириб, кўрилаётган чораларнинг самарадорлиги уларда ишчилар синфининг, бутун халқнинг фаол ва кенг иштироки билан оширилиши мумкинлигини таъкидлади. Бақувват, адолатли, замон руҳига мос келадиган ўзгартишлардан қўрқмайдиган Социалистик Польша — бизнинг олий мақсадимиз ва бойлигимиздир.

Халқ армияси ўз табиатига кўра, тараққиёт курашчисидир, деб давом қилди ҳукумат бошлиғи. Бу армия янги, энг яхши янада самарали натижаларга эришишга қулай имконият яратмоқда. Давлат тўғрисида, жамиятнинг чинакам фаровонлиги тўғрисида ғамхўрлик қилиб билдирилган гражданларнинг ҳар бир реалистик фикри қуролли кучларда ўз иттифоқчисини топиб келди ва ҳамиша топаверади.

Халқ ҳокимияти эзгу ниятини муттасил намойиш этиб келмоқда. Социализм душманлари аввал бошиданоқ тангликни чуқурлаштириш, конфронтация йўлидан бормоқдалар. Ўша давр хроникаси бизлар қанчадан-қанча даъватлар, таклифлар, огоҳлантиришлар қилганлигимизни ва улар беҳуда кетганлигини кўрсатади. Бу ҳақиқатни ҳеч қандай варақалар билан йўқ қилиб бўлмайди.

Биз 1981 йилнинг 13 декабрида контрреволюция йўлига рахна солдик. Ана шу пайтдан буён эс-ҳушни йиғиб олиш учун, реалистик ва ўз-ўзини танқид руҳида баҳо бериш учун, оппозицион экстремистик йўлни ўзгартириш учун вақт бор эди. Аммо бу имкониятдан фойдаланишмади. Ҳарбий ҳолатнинг қаттиқ чоралари юмшатилганига жавобан кўчаларда тартибсизликлар чиқарилиб, яширин гуруҳлар ҳаракат қила бошлади, қўпорувчилик ишларига даъватлар қилинди. Польшада бугунги аҳвол оғир. Кризиснинг ҳар бир куни — календарнинг шунчаки бир варағи бўлмай, поляк халқи бошига тушган оғирликларни англаш машаққати ҳамдир. Кризисдан қутулиш учун ҳамон биринчи навбатда осойишталик зарур. Ҳарбий ҳолат осойишталикни ҳимоя қилишга хизмат этади.

21 июль куни мен сейм минбарида туриб тақдим этган қарорлар нормаллаштириш йўлидаги янги босқични бошлаб беради. Шу йилнинг охирига бориб, ҳарбий ҳолатни бекор қилишдан иборат муддаомиз ўз кучида қолади. Расмий жиҳатдан бундай ҳолатни давлат маъмурлари бекор қилади, бироқ амалда эса уни вазият бекор этади, вазиятни эса жамият, кишилар вужудга келтиради. Соғлом фикрдан маҳрум бўлган кишилар Польшани яна бир марта орқага қайтариб юбормасликларини исташ керак холос. Ҳарбий ҳолат қонуни кимгадир ёқиши ёки ёқмаслиги мумкин, аммо у риоя этилиши керак бўлган қонундир. Бундай қонунни бузувчиларга нисбатан муроса қилиб бўлмайди.

Дунёда шундай кучлар борки, бундай кучларга Польшадаги вазиятни нормаллаштириш истиқболи ёқмаяпти, риёкорона ачинишлар ҳеч кимни чалғитолмайди, деди сўнгра В. Ярузельский. Кўз ёши тўкиб айтилаётган гапларга қараб эмас, балки фактларга қараб баҳо берилади. Кимлар полякларга эзгуликни истаётганлигини, кимлар эса Польшадан бир пилик сифатида фойдаланишга интилаётганлигини фактлар ҳамма нарсадан ҳам яхшироқ кўрсатиб турибди.

Дунё янги, тобора кучайиб бораётган хавф-хатар олдида турибди. Американинг ҳозирги маъмурияти «уруш давлати»ни барпо этмоқда. Халқаро вазиятнинг кескинлашуви Польшадаги чуқур қийинчиликлар даврига тўғри келмоқда. Бизнинг иттифоқчиларимиз мураккаб проблемаларимизни тушунаётганликлари, уларнинг ишончлари, конкрет ёрдамлари, Варшава Шартномаси ҳимоясидан фойдаланишимиз айниқса муҳимдир. Биз Польшанинг чегаралари хавф-хатарсиз эканлигини билган ҳолда ўзимизнинг ички проблемаларимизни ҳал эта оламиз.

Польшанинг миллий манфаатлари Европада кескинликни юмшатиш, тинчлик, барқарорлик билан чамбарчас боғланган. Давлатимизнинг ҳозирги чегаралари доирасидаги тарихий истиқболи Ялта ва Потсдам битимлари билан ғоят узвий ва ажралмас тарзда боғлангандир. Польша социалистик ҳамдўстликка мансубликни хавфсизликнинг гарантияси деб билади.

Биз ана шу ҳамдўстликка ўзимизнинг муҳим интернационалистик ҳиссамизни қўшмоқдамиз. Гарчи Польша қўшинига ички вазифалар юкланган бўлса ҳам у юксак даражадаги жанговар қобилиятини сақлаб турибди. Биз бу жанговар қобилиятни мустаҳкамлайверамиз.

Яқинда фожиали сентябрнинг навбатдаги йиллиги нишонланади. Бу сана Польша учун асло унутилмасдир. Заиф, можаролар сабабли парчаланган ва яккаланиб қолган давлатда халқ қандай қурбонлар беришини биз биламиз. Бундай давлат ўзгалар қўлида ўйинчоқ бўлиб қолади.

В. Ярузельский пировардида иккинчи жаҳон уруши йилларида поляк жангчиларининг Польшани ҳимоя қилишдаги жасоратига, Совет Армиясининг халоскорлик миссиясига, Совет-Польша қуролдош қардошлигимизга муносиб баҳо бериб, 1945 йил барча поляк ерларининг узвий бирлигини абадий тиклади деб айтди. Фашизм устидан қозонилган ғалаба поляклар дйёрининг чегараларини Ғарб томон олисга силжитди. Бир халққа мансуб территориянинг бирлиги, денгизга кенг кўламда чиқа олиш, дўстлар билан қўшничилик — булар халқимизнинг бебаҳо, тарихий ғалабаларидир. Халқ ҳокимияти йилларида эришилган кўп томонлама ютуқлар ана шу ғалабаларни кўпайтирди. Ҳатто кризис даври ҳам бу ғалабаларни тўсиб қола олмайди.

Бугунги кунда Польшага социализмнинг келажагига ишончи комил бўлган кучли кишилар керак. Солдатлар ана шундай кишилар бўлишлари лозим. Польшада — бизнинг ватанимизда мустаҳкам осойишталик тикланиши, меҳнат жўш уриши, яхши кунлар келиши тўғрисидаги истак бизни бирлаштириб турибди.

(ТАСС, 30 август).

СССР 60

ИЛМ-ФАН ЧЎҚҚИЛАРИ САРИ!

«БУГУНГИ АСОСИЙ ВАЗИФА МАКТАБДА ЎҚИТИШ, МЕҲНАТ ТАРБИЯСИ ВА АХЛОҚИЙ ТАРБИЯ СИФАТИНИ ОШИРИШДАН, ЎҚИТУВЧИЛАР БИЛАН ЎҚУВЧИЛАРНИНГ МЕҲНАТ САМАРАЛАРИНИ БАҲОЛАШДА РАСМИЯТЧИЛИККА БАРҲАМ БЕРИШДАН, ТАЪЛИМ БИЛАН ҲАЁТНИНГ БОҒЛАНИШИНИ АМАЛДА МУСТАҲКАМЛАШДАН, МАКТАБ БОЛАЛАРИНИ ИЖТИМОИЙ ФОЙДАЛИ МЕҲНАТГА ТАЙЁРЛАШНИ ЯХШИЛАШДАН ИБОРАТ. ШУБҲАСИЗ, ЎҚИТУВЧИ БУ СОҲАДА ҲАЛ ҚИЛУВЧИ РОЛЬ ЎЙНАЙДИ».

Л. И. БРЕЖНЕВ

БИЛИМ ВА МАКТАБ — ЭГИЗАК

Совет кишилари янги ўқув йилини зўр орзиқиш билан, катта ва ажойиб байрам сифатида кутиб олишлари одат тусига кириб қолди. Мамлакатимизда, шу жумладан, Ўзбекистонда биринчи сентябрда фарзанди ўқишга бормайдиган оилани топиш қийин.

Мактабгача тарбия, мактабдан ташқари муассасалар, умумий таълим мактаблари, педагогика ўқув юртларининг коллективлари 1982—83 ўқув йилини юксак меҳнат кўтаринкилиги билан кутиб олдилар. Республика маорифчиларининг куч-ғайрати бугунги кунда КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларида белгилаб берилган улуғвор вазифаларни бажаришга қаратилган.

Маълумки, мактабларимизда болалар етти тилда — ўзбек, рус, қорақалпоқ, қирғиз, туркман, қозоқ, тожик тилларида ўқишади. Бундан ташқари, бизда машғулотлар икки-уч тилда олиб борилувчи мактаблар ҳам мавжуд. Айрим мактабларда бир қатор фанлар инглиз, немис, француз, араб, форс, хитой тилларида ўқитилади. Рус тили тўғрисида сўз юритиладиган бўлса, бу тил барча миллий мактабларда ихтиёрий равишда биринчи синфдан ўнинчи синфгача ўрганилади. Мана шу кўп тиллилик амалдаги интернационализмни таъминлашнинг қудратли воситаси бўлиб хизмат қилмоқда.

Янги ўқув йилига ҳозирлик ҳар қачонгидан ҳам барвақт бошланди. Июль ойида ҳамда август ойининг биринчи ярмида тайёргарлик айниқса жадал тус олди. Биз бугунги кунда катта қувонч ва зўр мамнуният билан қайд этишимиз мумкинки, республикадаги барча маориф муассасалари сифатли ремонтдан чиқарилди ва янги ўқув йилига аъло даражада ҳозирланди.

Республикада ҳар йили умумий таълим мактаблари тармоқлари қайта ташкил этилмоқда. Фақат ўнинчи беш йиллик мобайнида бошланғич мактаблар сони 205 тага, саккиз йиллик мактаблар сони 285 тага камайди. Ўрта мактаблар ҳақида сўз юритиладиган бўлса уларнинг сони 689 тага кўпайди. Ҳозир бизда 7534 та умумий таълим мактаби бўлиб, шундан 6143 таси қишлоқларда жойлашган. Ўрта мактаблар сони умумий мактаблар сонига нисбатан 68,6 процентни ташкил этади.

Бу йил 1 сентябрда партalardan қарийб 4 миллион, шу жумладан, қишлоқ жойларида 2 миллион 694,3 минг ўқувчи жой олади. Куни узайтирилган мактаблар ва группаларга 1 миллион 240 мингдан зиёд, мактаб-интернатларга 21,9 минг, мактаб қошидаги интернатларга 16,8 минг бола қатнайди. Янги ўқув йилида саккизинчи синфларни 362 минг 800, ўнинчи синфларни 254 минг 300 ўқувчи битириши керак. Аввалги йиллардагидек, бу йил ҳам ўрта таълим олишнинг муҳим бўғинларидан бири бўлган ишчи ва қишлоқ ёшлари кечки (сменали), сиртқи мактабларига алоҳида эътибор берилади. Бундай мактабларда ёш ишчи ва колхозчи деҳқонлардан 200 минг йигит-қиз таълим ва тарбия олади.

Ўтган ўқув йилида бизда 399 та мактабларaro ўқув-ишлаб чиқариш комбинати мавжуд эди. Ишлаб чиқариш таълими жорий этилган мактабларга нисбатан уларнинг афзалликларига ишонч ҳосил қилган халқ маорифи органлари партия, совет, жамоат ташкилотлари, заводлар, фабрикалар, колхоз ва совхозлар раҳбарларининг актив ёрдами ҳамда қўллаб-қувватлашлари билан янги ўқув йилида яна юздан зиёд комбинат ташкил этдилар. Бундан ташқари 743 ўрта мактабда ўқувчиларга автомобиль ишини, икки мингдан ортиқ мактабда эса трактор, комбайн ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарида ишлашни ўргатиш давом эттирилади. Ўқувчилар аввал бўлганидек, бундан кейин ҳам меҳнат кўникмаларини металл, ёғоч билан ишлаш устахоналарида, уй-рўзғор ишлари кабинетларида ҳосил қилишади. Меҳнат кўникмаларини такомиллаштиришда ўқувчиларга мактаб ишлаб чиқариш бригадалари, меҳнат ва дам олиш лагерлари, мактаб қошидаги тажриба участкаларидаги ишлар ҳам қўл келяпти.

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми қарорлари ўқитувчилар ва педагогик коллективларнинг диққат марказида турибди. Умумий таълим мактаблари, педагогика ўқув юртларида маорифчиларнинг мамлакат Озиқ-овқат программасини муваффақиятли амалга оширишда актив иштирок этиши бўйича аниқ тадбирлар ишлаб чиқилган бўлиб, унда ёрдамчи хўжаликлар тармоғини янада ривожлантириш кўзда тутилган. Шуни айтиш кераки, ёрдамчи хўжаликлар ташкил этиш борасида Ўзбекистон маорифчилари маълум тажрибага эга бўлган ҳолда бу ишни яна изчил давом эттиришга аҳд қилишган.

Биз умумий таълим мактаблари, рус тили ва адабиёти чуқур ўрганиладиган мактаб-интернатлар, мактабгача тарбия ва мактабдан ташқари муассасалар, педагогика ўқув юртларида рус тилини ўрганишни янада такомиллаштириш бўйича турли самарали йўллар, методлар ва воситаларни тинмай излаяпмиз.

Партия ва ҳукуматимиз қарорларини изчил амалга ошириш ёшлар тарбиясига комплекс ёндашувда айниқса яққол ўз ифодасини топмоқда. Бу борада янада катта тадбирлар белгилаб олдик. Жумладан, юбилей ўқув йилида умумий таълим мактабларининг саккизинчи синфларида, педагогика ўқув юртларининг биринчи курсларида ва мактабгача тарбия болалар муассасаларининг тайёрлов группаларида ахлоқ маданияти ҳақида факультатив курс киритилади.

Бундан ташқари умумий таълим мактабларининг 8-синфида «Гигиеник ва жинсий тарбия» экспериментал курси, 9—10-синфларда «Оилавий турмуш этикаси ва психологияси» курси ўқитилади. Бу курсларни энг яхши касб тайёргарлигига эга бўлган моҳир ўқитувчилар олиб боради. Уларнинг вазифаси ёшлар онгига совет турмуш тарзини, илғор маънавий бойликларни сингдиришдан иборат. Мазкур курслар мазмунига киритилган маънавий бойлик ёшларимизнинг ички маданиятига улкан таъсир кўрсатиши керак.

Янги ўқув йилида республикада 275 мингга яқин ўқитувчи, шу жумладан, мактабда илк бор педагогик фаолиятни бошлайдиган 16 минг ёш ўқитувчи истиқбол эгаларига таълим-тарбия беради. Мактаб ҳаётига кириб келадиган бу ёш кучлар ўзлари билан ижодкорликнинг янги оқимини олиб киришади. Ёш авлодга чуқур ва пухта билим бериш, актив ҳаётий позицияга эга бўлган кишилар қилиб тарбиялаш улар учун ҳам иш мезони бўлиб қолади.

Ўқитувчиларнинг касб маҳоратини оширишда Тошкент, Бухоро, Самарқанд, Фарғона давлат педагогика институтларида ташкил этилган мактаблар, халқ маорифи бўлимлари раҳбар ходимлари малакасини ошириш факультетлари, шунингдек мактабгача тарбия муассасалари ходимлари малакасини ошириш бўйича доимий ҳаракатдаги республика курслари катта ёрдам кўрсатяпти.

Республикада ўқитувчилар ва юқори малакали педагогик кадрлар тайёрлаш, уларнинг составини кучайтириш, жой-жойига қўйишга алоҳида эътибор беріляпти. Ҳозирги пайтда Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги қарамоғида 14 та олий ва 37 та ўрта педагогика ўқув юрти мавжуд. Ўтган беш йилликнинг ўзида уларда умумий таълим мактаблари учун 104 мингдан зиёд малакали мутахассислар тайёрланди.

Бугун мактаблар, мактабгача тарбия ва мактабдан ташқари муассасалар, олий ўқув юртлари коллективлари орзиқиб кутган дам — янги ўқув йили бошланади. Куни кеча бўлиб ўтган ўқитувчиларнинг анъанавий август кенгашлари материаллари билан қуролланган республика маорифчилари жаҳондаги биринчи ишчи ва деҳқонларнинг кўп миллатли давлати — СССР ташкил этилганлигининг олтмиш йиллигини муносиб кутиб олишга қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар.

Ёшларнинг мураббийлари янги ўқув йилида ўқувчиларга таълим ва тарбия бериш борасида янги марраларни эгаллайдилар. Улуғ Октябрь социалистик революцияси 65 йиллиги ва СССРнинг шонли 60 йиллик юбилейига бу уларнинг муносиб совғалари бўлади.

С. ШЕРМУҲАМЕДОВ,
Ўзбекистон ССР маориф министри.

Сентябрнинг илк тонги бахтиёр болаларга одатдагидек бир олам қувонч олиб келди. Ҳадемай, орзиқиб-орзиқиб кутилган биринчи қўнғироқ жаранглайди. Каникулда мириқиб дам олиб, чиниқиб, сайр-саёҳатлардан бой таассурот билан қайтган истиқбол эгалари билим чўққилари сари яна юриш бошлайдилар. Мактаб бўсағасига илк бор қадам қўяётган ўғил ва қизалоқларга тенг одам йўқ бугун. Суратда: Тошкентдаги М. Ҳасанова номли 144-мактабнинг ҳинд тили муаллимаси Эркина Шоисломова бўлажак шогирдлари даврасида.

С. Баранников фотоси.

ОТАЛИҚ ҲИММАТИ

ФАРЗАНДЛАР КАМОЛОТИНИ ДЕБ

Доҳиймиз В. И. Ленин «Ҳамма яхши нарса болаларга» деб бежиз айтмаган. Чунки ёшлар бизнинг порлоқ келажагимиз, истиқбол юлдузларимиздир. Коммунизмнинг ёш бунёдкорларини ҳар томонлама етук инсон қилиб тарбиялаш биз, ота-оналарнинг ҳам шарафли бурчимиз ҳисобланади.

Колхозимиз правлениеси ва партия ташкилоти ҳар қачонгидек бу йил ҳам бахтиёр ёшларга муносиб туҳфалар ҳозирладилар. Хўжалигимиз территориясидаги барча мактаб ва боғча бинолари сифатли капитал ва жорий ремонтдан чиқарилиб, янги ўқув йилига шай қилиб қўйилди. Иккита ўн йиллик мактабда қарийб 500 ўринли синфхоналар қуриб берилди. Фан кабинетлари кўпайди, янги физкультура ва спорт майдончалари барпо этилди. Улар учун керакли асбоб-ускуналар харид қилинди.

Колхозимиз марказида бош план асосида экспериментал посёлка барпо этяпмиз, унинг илк биноси 1176 ўринли мактаб ҳисобланади. Бу ерда ўқувчиларнинг билим сарчашмасидан баҳраманд бўлиши учун барча шарт-шароитлар муҳайё этилган. Узоқдан қатнаб ўқийдиганларга автобус ажратганмиз.

Колхозимиз бу йил ҳар қачонгидан мўл-кўл пахта, сабзавот, полиз, мева етиштириш мажбуриятини қабул қилган. Она-Ватанга 6 минг тонна пахта етказиб берамиз. Ҳосилдорлик гектар бошига 55 центнерга етказилади. Ипак пахта топшириш бир ярим баравар кўпаяди. Кўриниб турибдики, юбилей йилида даромадимиз ҳар қачонгидан ҳам баракали бўлади.

Даромадга қараб буромад, дейди халқимиз. Даромадимиз қанча катта бўлса, ободончилик ҳам шунча кўп бўлади. Мактаб ва мактабгача тарбия муассасалари янада кўпайишига, янги кўркам бинолар бунёд этилишига катта шароит туғилади. Фарзандларимиз замонамизга муносиб кишилар бўлиб етишишлари учун бундан кейин ҳам ҳеч нарсани аямаймиз.

С. ЖАББОРОВ,
Бухоро область Ғиждувон районидаги Энгельс номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Рус тили — дўст тили

МУАЛЛИМА САНЪАТИ

Фарғона давлат педагогика институтининг рус тили ва адабиёти факультетида кириш имтиҳонлари давом этаётган кезлар. Билетдаги саволларга жавоб бераётган атлас кўйлакли қора қош қиз рус тилида шу қадар тиниқ ва равон гапирардики, бу имтиҳон олувчиларнинг эътиборини тортмай қолмади. Ўқитувчилардан бири «Сиз рус мактабида ўқиганмисиз», деб сўраганида абитуриент «Йўқ, Фарғонадаги 19-ўзбек мактабини битирганман», деб жавоб берди. Унинг имтиҳон варақасига биринчи «беш» баҳо қўйилди.

Фарғона маорифчилари орасида мактабларда рус тили ўқитиш ҳақида сўз очилгудек бўлса, кўплаб мутахассислар қатори 19-ўрта мактаб ўқитувчиси Роза Амбарцумовна Погосованинг номи, албатта, тилга олинади. Моҳир педагог мана, 24 йилдирки, шу мактабда муқим ишлаб, минглаб ўғил-қизларга улуғ Ленин тилини қунт ва маҳорат билан ўргатиб келяпти. Бугунги кунда у шаҳардагина эмас, балки бутун областда ҳам миллий мактабларда рус тили ва адабиёти ўқитишнинг моҳир устаси сифатида танилган.

— Рус тили бу улкан хазина, — дейди Роза Амбарцумовна. — Болалар учун унинг калитини топиб бериш осон иш эмас. Сабр-тоқат билан изчил меҳнат қилишга тўғри келади.

Педагогнинг ўзи худди шу йўлдан бормоқда. У қарийб чорак асрдан бери ишлаб келаётган бу мактабда ўзбек болаларидан ташқари озарбайжон, тожик ва бошқа миллат фарзандлари ҳам таҳсил кўрадилар.

Роза Амбарцумовна кўп йиллардан буён мактабнинг VIII—X синфларида дарс бериб келади. У ҳар гал машғулотларга ҳозирлик кўрар экан, миллий мактаб хусусиятларини назарга олиб иш тутади. Бу ўтиладиган ҳар бир дарс ниҳоятда ёрқин, ифодалар тиниқ, кўргазмали бўлишига эришиш демакдир. Тажрибали педагог айни бир пайтда деярли ҳар бир дарсда ўз ўқувчилари луғатини бойитишга ҳаракат қилади. Бу кунлаб эмас, ойлаб, йиллаб изчил равишда давом этадиган меҳнатдир.

— Дарс соатлари ўқувчиларга билим беришнинг асосий омили бўлса ҳам, — дейди Роза Погосова, — буюк Ленин тилини ўргатишдек ғоят муҳим, айни чоғда мураккаб, кўп қиррали ишимиз учун қўшимча тарбия воситалари топишимиз шарт. Бу — синфдан ташқари тарбия ишларидир.

Унинг бу борадаги фаолияти кўлами нақадар кенг эканлигини ҳис этиш унчалик қийин эмас. Р. А. Погосова мактабда рус тилида кечалар, дўстлик, қардошлик тилига бағишланган конференциялар ўтказиш ташкилотчиси сифатида танилган. Бу хил тадбирларда VIII—X синф ўқувчилари тўғри, хатосиз гапириш, ифодали ўқиш бўйича баҳслар ўтказишади. «Рус тили — иккинчи она тилимиз», «Инсонда ҳамма нарса гўзал бўлмоғи керак» ва бошқа қатор мавзулардаги тематик кечалар ўқувчилар луғатини изчил бойитиб боришда муҳим роль ўйнамоқда.

Дарсни ўзлаштиришда қийналаётган бирорта ҳам ўқувчи моҳир педагогнинг назоратидан четда қолмайди. Чунончи, ўтган ўқув йилининг иккинчи чорагида IX синф ўқувчиларидан бири рус тилидан улгурмаётгани сезилиб қолди. Ишчан педагог ўқувчининг оғзаки нутқидаги ғализликлар, ёзма ишларидаги хатоларни тугатиш йўлида изчил иш олиб борди. Синфдан ташқари соатларда ҳам у билан кўп ишлашга тўғри келди. Ўқитувчи охири ўз олдига қўйган вазифани бажарди. Ўша ўқувчи X синфга «яхши» баҳолар билан ўтди.

Роза Амбарцумовна синфдан ташқари ишлар доирасини кенгайтириб, мактабда рус тили бўйича олимпиада ўтказишни ҳам йўлга қўйди. У таълим-тарбия ишлари сифатини кўтаришда жонбозлик қилиш билан бир қаторда ёш педагогларнинг меҳрибон мураббийси сифатида ҳам ҳурмат-эътибор қозонган. Собиқ ўқувчиларидан Ойша Нуралиева, Фотима Тисаевалар институтни битириб, мактабларда рус тили ва адабиётидан дарс бермоқдалар, тез-тез устозларидан маслаҳат ва йўл-йўриқлар олиб турадилар.

Мактаб метод бирлашмасининг бошлиғи, республика халқ маорифи аълочиси Р. А. Погосова педагогик коллективни ҳамиша изланишга, таълим ишлари самарадорлигини оширишга даъват этиб келаётган толмас маориф ходимларидандир. Унинг бой тажрибалари билим даргоҳидаги барча педагогларнинг мулки бўлиб қолмоқда. Муаллиманинг «очиқ дарс»ларига шаҳар мактаблари ва область малака ошириш институти тингловчилари бўлмиш кўплаб педагоглар катта қизиқиш билан қатнашаётганликларининг боиси ҳам шунда!

О. ҲАКИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ТАБРИК ВА ИСТАКЛАР

ЎҚИТУВЧИ — ҚАЛБ МЕЪМОРИ

Бугун маърифат масканларига қадам қўйган билимга ташна, фан чўққиларини забт этишга иштиёқманд фарзандларимизнинг гулгун чеҳраларини кўриб, қалбимиз беихтиёр ғурур ва ифтихорга тўлади. Билим даргоҳларида ўғил ва қизларимиз ҳозирги замон фан асосларини чуқур ўрганишлари, ҳунар эгаллашлари, танлаган соҳалари бўйича ажойиб мутахассислар бўлиб етишишлари учун барча шарт-шароит муҳайё.

Ёшларимиз қандай касб танламасинлар, улар ҳақиқий инсон бўлиб камол топишларида бўғинлар занжиридаги олтин халқа, бир авлоддан иккинчи авлодга маънавий бойлик элтувчи, қалб меъмори — ўқитувчиларнинг роли катта. Халқимиз бекорга «Устоз — отангдан улуғ» деб айтмаган.

Истиқбол эгаларига шундай таълим ва тарбия берингки, садоқатли, меҳр-оқибатли, камтарин ва меҳнатсевар шогирдларингизни кўриб, одамлар доимо «устозингга, минг раҳмат» дейишсин.

Собир ЮНУСОВ,
СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ИШЧИ ФАХРИ

Биз сингари ишчилар сафи ҳар йили ёшлар ҳисобига тўлиб бораётганидан беҳад мамнунман. Ўрта мактабни битирган юзлаб, минглаб йигит-қизлар «Каршистрой» бошқармасига ишга келишмоқда. Ўқув комбинатимизда таълим-тарбия олиб, дурадгор, ғишт терувчи, электрик, слесарь, сувоқчи, бўёқчи каби касбларни ҳавас ва иштиёқ билан эгаллашмоқда.

Қурувчилик — шарафли касб. Бунёдкор қурувчиларнинг билак кучи ва қалб ҳарорати билан бепоён чўлларда Толлимаржон, Муборак, Нишон, «Аврора» каби йирик шаҳар ва посёлкалар қад ростлади, кўркам боғ-роғлар, кенг пахтазорлар барпо этиляпти. Қўриқни яшнатаётган донгдор чўлқуварлардан СССР Давлат мукофоти лауреати, бульдозерчи Аъзам Азимхонов, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати, скреперчи Фарҳод Ирисов, қурувчи Мели Ҳакимов ва бошқаларнинг номини фахр билан тилга олсак арзийди. Улар — беш йиллик ғолиблари!

Мана, янги ўқув йили ҳам бошланаётир. «Каршистрой» бошқармаси ўз қарамоғидаги йигирмага яқин қўриқ совхозда жойлашган ўрта мактабларга оталиқ ёрдами кўрсатди. Бизнинг заводимиз коллективи Қарши шаҳридаги Ойбек номли 11-мактабни капитал ремонт қилишга амалий ёрдам берди. Ўғил-қизларимиз ёп-ёруғ синфхоналарда билим эгаллашга киришадилар. Уларни янги ўқув йили билан қизғин қутлайман.

Галина РЕПИНА,
«Каршистрой» бошқармасига қарашли Қарши тажриба-механика заводининг ишчиси, КПСС XXVI съезди делегати.

КЕЛАЖАК СИЗГА МУНТАЗИР

Нурли ва чароғон мактабларда, барча билим даргоҳларида янги ўқув йили бошланмоқда. Бу фақатгина мактаб ўқувчилари ва педагогларинингина эмас, балки биз, ота-оналарнинг ҳам байрамидир.

Бизнинг район областдаги энг йирик, «серфарзанд» районлардан. Янги ўқув йилида 40 та мактаб ўз ўқувчиларини қучоқ очиб кутиб олмоқда. Уларда бу йил 14 минг 655 нафар ўқувчи билим олади.

Ҳамма ерда бўлгани каби хўжалигимизда ҳам янги ўқув йили катта орзу-умидлар билан кутиб олинмоқда. Бу йил совхозимиз ўқувчи ёшларининг шодликлари чексиз. Мавжуд 9 та мактабнинг иккитаси капитал, қолганлари жорий ремонтдан чиқарилди. Саккизинчи бўлимда эса 400 ўринли янги мактаб биноси қурилиб фойдаланишга топширилди.

Янги ўқув йилининг бошланиши билан табриклар эканман, қалбим тўла ҳаяжон ила шундай дегим келади:

— Азиз ёшлар! Астойдил ўқинг, билим олинг, илм-фан чўққиларини пухта эгалланг, касб ўрганинг!

А. САИТМУРОДОВ,
Сирдарё областидаги «Боёвут» совхоз-техникумининг механизатори, СССР Давлат мукофотининг лауреати.

СОҲИБКОРЛАР МАСКАНИ

ЯНГИ ТЕХНИКУМ

Бугун Янгиқўрғон районида янги ташкил этилган боғдорчилик-сабзавотчилик техникумида юбилей ўқув йилининг илк машғулотлари бошланади. Бу ерда боғдорчилик, узумчилик, сабзавотчилик, ҳашаротларга қарши кураш мутахассисликлари бўйича агроном-техниклар тайёрланади. Ҳар бир бўлимда иккитадан группа бўлиб, 8- ва 10-синф маълумотига эга бўлган ёшлар қабул қилинган. Қабул комиссияси аъзолари биринчи галда Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтган, мазкур соҳа бўйича малакага, ишлаб чиқариш стажига эга бўлган йигит-қизларни қабул қилишга алоҳида эътибор бердилар. Янги ўқув йилида техникумда 200 нафар ёш йигит-қиз ўқиш бошлайди.

— Отам кўп йиллардан бери Янгиқўрғон районидаги Ильич номли совхозда боғбон бўлиб ишлайди, — дейди Ёқуб Сатторов. — Боғбонликка жуда қизиқаман, шунинг учун янги техникум очилганини эшитиб, кириш имтиҳонларига пухта тайёрландим. Ўқишни битиргач, совхозимиз боғида ишлаб, ширин-шакар мевалар етиштирсам, маъмурчиликка муносиб ҳисса қўшсам деган орзуим бор.

— Мен ҳам боғбон оиласиданман, — дейди Саидабдулла Мукаррамов. — Яхши ўқиб, отам ишлаётган «Победа» боғдорчилик-узумчилик совхозига йўлланма оламан.

Ўқишга қабул қилинган ёшлар ичида областнинг Чортоқ, Косонсой, Наманган районларидан, қўшни областлардан келган ёшларни ҳам учратиш мумкин.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига қарашли бу техникумни Наманган областида ташкил этилганлиги бежиз эмас. Чунки сўнгги йилларда бу ерда боғдорчилик, узумчилик, сабзавотчилик жадал ривожланмоқда, янги ерлар ўзлаштирилмоқда. Натижада кейинги пайтда йигирмага яқин боғдорчилик-узумчилик совхози ташкил этилди.

Областда шу беш йилликда фақат узум етиштиришни қарийб ўн марта кўпайтириш планлаштирилган. Бу мазкур соҳа бўйича кўплаб мутахассислар тарбиялашни талаб этади. Янги ўқув даргоҳининг ташкил этилиши бу борадаги дадил қадам бўлди.

Техникум учун Ильич номли совхоздан 250 гектар ер майдони ажратилди. Бу ерда ишлаб чиқариш хўжалиги ташкил этилади. Унда ёшлар турли мевалар, сабзавотлар етиштиришни, уларни юқори агротехника қоидалари асосида парвариш қилишни ўрганадилар.

Техникумни малакали мутахассис, педагоглар билан таъминлаш масаласи ҳам муваффақиятли ҳал этилди. Дарс беришга райондаги тажрибали агрономлар, педагоглар жалб этилди.

Мазкур ўқув юртининг ташкил этилиши СССРнинг Озиқ-овқат программасини муваффақиятли бажарилиши ишига қўшилган амалий ҳиссадир.

А. НИЁЗОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Китоблар оламида

ЗАРУР ҚЎЛЛАНМА

Ҳар қандай механизм ва машина айрим деталларнинг маълум қонуният асосида қўшилишидан ҳосил этилади. Агар деталлар махсус методлар билан етарлича ҳисоб қилинмаган бўлса, у ҳолда механизм ёки машина тезда бузилиб, ишдан чиқади. Демак, техника соҳасида ишловчи бўлғуси инженер машина деталлари ҳақидаги фанни мустаҳкам эгаллаши лозим. Шу маънода профессор И. Сулаймоновнинг қаламига мансуб «Машина деталлари» дарслигининг «Ўқитувчи» нашриёти томонидан нашр этилиши айни муддао бўлди, деб ҳисоблаймиз. Чунки ҳозирги замон талабига жавоб берувчи мутахассислар тайёрлашда умуминженерлик фанларининг аҳамияти жуда катта. Булар орасида «Машина деталлари» курси алоҳида ўрин тутади.

Мазкур дарслик олий техника ўқув юртлари студентлари учун мўлжалланган бўлиб, ундан инженер-техник ходимлар ва аспирантлар ҳам фойдаланишлари мумкин. Китобда умумий машинасозликда ишлатиладиган деталларни ҳисоблаш методлари ва уларни лойиҳалашга оид асосий маълумотлар берилган.

Маълумки, машинасозлик олдида турган муҳим вазифалардан бири металл сарфини камайтиришдан иборат. Бу вазифани бажариш йўлларидан бири металл ўрнига иложи борича ҳар хил турдаги янги материалларни ишлатишдир. Шу боисдан юқори физик-механик хоссаларга эга бўлган янги пластмассаларни яратиш ва улардан унумли фойдаланишнинг илмий асосларини ишлаб чиқиш масалалари алоҳида аҳамият касб этади. Дарсликда бу масалага алоҳида эътибор берилган. Китобнинг ўзига хос хусусиятларидан бири ҳам шундадир.

Дарсликнинг ижобий томонларидан яна бири унда А. Р. Беруний номли Тошкент политехника институти «Машина деталлари» ва «Пластмассаларни қайта ишлаш» кафедраларининг қишлоқ хўжалиги чиқиндиларини махсус ишловдан ўтказиб яратилган материалларнинг машинасозликда қўлланишига бағишланган илмий-тадқиқот ишлари натижаларининг акс эттирилишидир. Бу ҳол студентларда илмий ишлар олиб боришга катта қизиқиш уйғотади.

ССР Стандартлар давлат комитетининг 1979 йил 25 июнь қарорига биноан халқаро система — «СИ» халқ хўжалигимизнинг барча тармоқларида, биринчи навбатда олий ўқув юртларида қўлланилиши керак эди. Афсуски, бу қарорнинг республикамиз олий ўқув юртларида амалга оширилишини қаноатланарли деб бўлмайди. Ана шунинг учун ҳам «Машина деталлари» дарслигининг бу борадаги ижобий ролини алоҳида таъкидлаб ўтиш лозим.

Дарсликнинг энг муҳим афзалликларидан бири унинг тушунарли ва равон тилда ёзилганлигидир.

Кези келганда шуни эслатиб ўтиш лозимки, республикамизда ягона русча-ўзбекча политехника луғатининг шу вақтгача йўқлиги техника соҳасида дарслик ва қўлланмалар яратишда қийинчиликлар туғилишига сабаб бўлмоқда. Фикримизча, дарслик муаллифи, профессор И. Сулаймонов бу муаммоларни муайян даражада муваффақиятли бартараф этишга эришган.

«Машина деталлари» курсининг асосий мураккаблиги ундаги қўлланиладиган формулаларнинг ҳаддан зиёд кўплиги ва хилма-хиллигидир. Китобни ёзишда муаллиф иложи борича сўнгги йилларда давлат стандартлари тавсия этган методикага асосланган. Бундан ташқари китобда Бауман номли Москва олий техника билим юрти «Машина деталлари» кафедрасининг иш тажрибаси акс эттирилганлиги бир томондан кўрсатилган хилма-хилликни камайтирса, иккинчи томондан республикамиз олий ўқув юртларида билим олаётган студентлар савиясини янада ўстиришга имкон беради.

Айни пайтда бу муҳим ва зарур дарслик авторига баъзи истакларни билдириш ўринли, деб ҳисоблаймиз. Чунончи, ҳозирги замон техникаси хилма-хил ва ундаги машиналарнинг деталлари жуда мураккаб шароитда ишлайди. Агар китобда шу деталларни ҳисоблашда электрон-ҳисоблаш машиналарининг ишлатилиши ҳақида маълумотлар баъзи мисолларда кўрсатилса, айни муддао бўлур эди. Шунингдек, дарсликда ўзгарувчи нагрузка (куч) таъсирида ишловчи деталларни ва уларнинг деформацияланишларини ҳисобга олган ҳолда ҳисоблаш методларини бериш ва регионал машинасозлиги деталларидан мисоллар келтириш мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Ўйлаймизки, китобнинг қайта ишланиб, янгитдан нашр этилиши «Машина деталлари» фанини бойитишга ва республикамизда умумтехника фанларини ўқитиш ишларини яхшилашга қўшилган ижобий ҳиссадир.

Ҳ. УСМОНХЎЖАЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси.

1 СЕНТЯБРЬ — ТИНЧЛИК УЧУН КАСАБА СОЮЗЛАРИ ҲАРАКАТИ КУНИ

ХАЛҚЛАРНИНГ ЭЗГУ ОРЗУСИ

Шу йилнинг бошида Гаванада бўлиб ўтган Жаҳон касаба союзларининг X конгрессида 1 сентябрь Тинчлик учун касаба союзлари ҳаракати куни деб эълон қилинди. Касаба союзларининг бу анжуманида Совет Иттифоқининг тинчликка қаратилган муҳим қадамлари якдиллик билан қўллаб-қувватланди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Леонид Ильич Брежневнинг дунёда тинчликни мустаҳкамлашга қаратилган изчил ва улкан фаолияти алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Леонид Ильич Брежнев конгресс қатнашчиларига йўллаган табрикномасида бундай дейилади. «Ҳозирги шароитда қуролланиш пойгасини чеклаш йўлида конкрет амалий қадамлар қўйиш ҳаётий муҳим ва зарур эканлигига аминмиз. Шу қадамлар истиқбол йўлини белгилаб бериши лозим. Касаба союзлари тараққиётнинг айни шу йўлдан бориши учун кўп иш қилишлари мумкин». Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Жаҳон касаба союзлари федерациясининг Олтин медали билан мукофотланиши давлатимизнинг тинчликсевар сиёсатига билдирилган ўзига хос эътироф бўлди.

Совет давлати ўзининг бутун тарихи давомида урушни инсоният ҳаётидан тамомила ўчириб ташлаш учун курашмоқда. Мамлакатимиз касаба союзлари ҳокимиятни ўз қўлига олган ишчилар синфи иродасини ифода этиб, ўзининг илк фаолиятиданоқ тинчлик сиёсатини тўлалигича қўллаб-қувватлади. У меҳнаткашларни милитаризм ва агрессияга қарши курашга бирлаштириш шиори билан касаба союзлари халқаро ҳаракатига актив қўшилди, уни ижтимоий тузуми турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаши ҳақидаги ленинча ғоялар билан бойитди.

Жаҳон халқларининг 1945 йил октябридаги актив антифашистик кураши жараёнида халқаро касаба союзлари ҳаракати отрядларини бирлаштирган Жаҳон касаба союзлари федерацияси ташкил топди. Тарихда гитлер фашизмига қарши жангларда 20 миллион кишини қурбон берган бизнинг халқимиз учун жаҳонда янги уруш алангаси ёниши мумкинлиги ҳақида ўйлаш ниҳоятда ёқимсиздир. Шунинг учун ҳам совет касаба союзлари тинчлик учун курашни шу куннинг энг муҳим вазифаларидан бири деб ҳисоблайди.

Ўзбекистон касаба союзларининг беш миллионлик армияси халқлар ўртасидаги тинчлик ва дўстлик ишига муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. Республика касаба союзлари урушга қарши курашнинг норозилик митинги, бошқа жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда тинчлик тадбирлари, хорижий мамлакат касаба союзлари делегациялари билан учрашувлар ўтказиш сингари формаларини кенг қўлланмоқда.

Биз ҳамма мамлакатлар билан алоқаларни ривожлантириш йўлидан бормоқдамиз. Ҳар йили социалистик, капиталистик ва мустақил тараққиёт йўлидан бораётган мамлакатлардан юздан ортиқ касаба союз делегациялари ташриф буюрмоқда. Бу учрашувларнинг ҳар бири унинг кўламидан қатъи назар бир-биримизни яхши тушунишимизга, ўзаро ишончни мустаҳкамлашга, алоқаларни ривожлантириш чора-тадбирларини ишлаб чиқишга ёрдам бермоқда. Бу йил, айниқса, Даниянинг тинчлик учун курашувчи активи делегацияси билан учрашув самарали бўлди. Мамлакат касаба союз раҳбарларидан бири Д. Петерсон бошқарган делегация аъзолари кейинчалик тинчлик маршини ўтказишнинг актив ташкилотчилари бўлдилар.

Республикамиз касаба союзлари активининг Венесуэла, Колумбия, Мексика, Никарагуа, Панама, Пуэрто-Рико, Сальвадор, Боливия касаба союзлари арбоблари билан бўлган мулоқотлари ҳам ҳаяжонли ўтди. У тинчликни, дўстлик ва халқлар ўртасида бир-бирини тушуниш ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга қаратилган митинглар билан якунланди.

Яқинда биз Америка Қўшма Штатларидан келган меҳнатни муҳофаза қилиш билан шуғулланувчи мутахассисларни қабул қилдик. Улар «Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси, пионер лагерида бўлдилар, Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар. Бу учрашув яна бир бор жаҳонда тинчлик ва дўстона яшашга интилишнинг қудратли кучга эга эканлигини кўрсатди.

Хорижий мамлакатлардан республикамизга келаётган барча касаба союз активлари Ўзбекистон касаба союзлари фаолияти билан қизиқиб танишмоқдалар, заводлар, фабрикалар, колхозлар, совхозлар, санаторий, болалар боғчалари, мактаб ва касалхоналарга бормоқдалар. Қуёшли ўлкамиз меҳнаткашлари уларни хурсандчилик ва самимият билан кутиб олмоқда, ҳамма жойда тинчлик учун курашнинг туб масалалари, қуролланиш пойгасини тўхтатиш ҳақида қизиқарли суҳбат ва фикр олишувлар бўлиб ўтаётир.

Республика касаба союзлари меҳнаткашларнинг тинчлик фондига муносиб ҳисса қўшиши юзасидан ўтказилаётган кампанияда актив иштирок этмоқда. Минглаб меҳнатчилар, айрим корхона ва муассасалар бу фондга ўзларининг пул маблағларини ўтказиш билан тинчликка садоқатларини намойиш этмоқдалар.

Республикамиз касаба союзлари партиянинг йўл-йўриқ ва кўрсатмаларини бажара бориб, ўзининг бутун кучини инсон ҳақида, унинг ижодий меҳнати, соғлиғи ва дам олиши ҳақида ғамхўрлик қилишга йўналтирмоқда. У кишиларда она-Ватанга муҳаббат, интернационализм ғояларига садоқат ҳамда бутун инсониятнинг эртанги куни янада ёрқинроқ бўлишига ишончни тарбияламоқда.

Доҳиймиз В. И. Ленин омманинг кайфиятидаги тинчликка интилишни урушнинг олдини олишнинг энг муҳим воситаларидан бири деб қараган эди. Ҳозир бу кайфият ҳар қачонгидан ҳам кучлироқдир. Барча йўналишдаги касаба союзлар милитаризмга қарши ҳамкорликда курашиш орқали бир-бирларини янада кўпроқ тушунишга интилмоқдалар.

Жаҳонда қуролланиш пойгаси учун жуда катта миқдорда маблағ сарфланмоқда. Ҳолбуки, у миллионлаб кишилар учун иш ўрни яратиш, очарчилик, қашшоқлик, касаллик, саводсизликка барҳам бериш, мустамлака зулмидан озод бўлган мамлакатларга ёрдам кўрсатишга ишлатилиши мумкин эди. Шундай экан, совет касаба союзлари халқларнинг хавфсизлигини таъминлаш, уруш ва агрессия кучларини жиловлашга қаратилган исталган конкрет амалий ташаббусни қўллаб-қувватлашга доимо тайёр турибди. Касаба союз ташкилотлари урушга қарши курашда ишчилар ҳамкорлигини мустаҳкамлаш учун бундан буён ҳам жанговар фаолият кўрсатаверадилар.

Х. НУЪМОНОВ,
Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг секретари.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Йўлбарс ўргатувчи. Бадиий фильм. 11.25 — Киносаёҳатчилар клуби. 12.25 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 15.30 — Рус тили. 16.00 — Горинчилар, қаердасиз? 16.45 — Мотоцикл бўйича жаҳон чемпионати. 17.15 — Ҳужжатли фильм. 17.25 — Қўшиқларимиз, парвоз эт! 18.10 — Волейбол. Халқаро турнир. 18.40 — Олий ўқув юртлари ва техникумларда янги ўқув йилининг бошланишига. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Жасорат. 20.00 — Сентябрь келганда. Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.00 — Дўстларимиз чеҳраси. 22.45 — Дунё воқеалари. 23.00 — Д. Шостакович номли квартет чалади.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Ҳужжатли фильм. 9.35 ва 10.35 — География. 10.05 ва 14.30 — Немис тили. 11.05 — Тарих. 11.35 ва 12.35 — Умумий биология. 12.05 — 20—30-йилларда совет манзарали живописи. 13.10 — Қиссалар. 13.40 — Табиатшунослик. 14.00 — Астрономия. 15.00 — Ҳунар-техника билим юртларида нимага ва қандай қилиб ўргатишади. 15.35 — В. Розов драматургияси. 16.20 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Илмий-оммабоп фильмлар. 19.30 — Тушинода авиация спорти байрами. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Концерт. 21.30 — Время. 22.00 — Футбол бўйича халқаро ўртоқлик учрашуви. СССР —ГДР.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Мультфильмлар. 12.00 — Фильм-концерт. 12.30 — Бор экан-да, йўқ экан. Бадиий фильм. 18.05 — Болалар учун фильмлар. 18.40 — Биринчи қўнғироқ. 19.10 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Халқлар дўстлиги — адабиётлар дўстлиги. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.00 — Мустаҳкам озуқа базаси учун. 22.25 — Бугун оламда нима гап? 22.40 — Афсонадаги қиз-лар. Бадиий фильм. 1-серия. 23.45 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.10 — Эркакларга кўз ёши ярашмайди. Бадиий фильм. 19.20 — Классик куй саҳифалари. 19.50 — Ҳужжатли фильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Ёшлик. 21.30 — Москва-II.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ассалом, устозлар. Концерт. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 11.15 — Юбилей ўқув йили. 11.25 — Қўшиқ менга ҳамиша ҳамроҳ. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Табаррук замин. 19.25 — Тинчлик қўшиқлари. 20.50 — Шеърият кечаси. 21.10 — Қишлоқ хўжалиги илғорлари учун концерт. 22.30 — Концерт.

ҚАРДОШЛИК ТИМСОЛИ

МОСКВА— ТОШКЕНТГА

Москва шаҳар партия комитети бюросининг қарорига мувофиқ Тошкентда намунали шаҳарча массиви қад ростламоқда. Бу қарор КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Москва шаҳар партия комитетининг биринчи секретари В. В. Гришин ташаббуси билан қабул қилинган.

ХАРИТАДА... «ДЎСТЛИК»

Тошкент метроси, Ҳамид Олимжон номли станция. Йўл кўрсаткичларида: «Бу ердан Пушкин кўчасидаги «Дўстлик» шаҳарчасига чиқиш мумкин» деган ибора ёзиладиган кунлар тобора яқинлашмоқда.

Хўш, бу шаҳарча қандай қиёфада бўлади?

Ям-яшил хиёбон. Турфа гуллар қуёш нурида худди камалак рангига қиёс жилваланади. Унинг марказида дўстлик куйчиси Ҳамид Олимжон ҳайкали. Осмонўпар бинолар бир сафга тизилган. Салобати ўзгача, ҳайратланиб унинг бунёдкорига тасанно айтасиз. «Ёшлик» магазини, универсам, омонат касса, почта — буларнинг ҳаммаси биноларлардан бирида жойлашган. Китоб, эсдалик буюмлари магазинлари, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш устахоналари, кутубхона, кафе, ҳаттоки, мороженое сотувчи дўкончалар ҳам кўзга ташланади. Бу ердаги савдо-сотиқ шохобчаларига турли юклар ер ости тоннели орқали ташиб берилади. Ҳовлиларда эркатойларнинг ўйин майдончалари бўлади. Бу ерда биронта ҳам гаражни кўрмайсиз. Унинг ўрнида уйларнинг остида автомобиллар туришига мўлжалланган жой кўзда тутилган.

Пушкин кўчаси бўйлаб сайримиз келаси, 1983 йилда бўлмоқда. Ҳозир эса, бу ерда улкан бунёдкорлик ишлари давом этаётир.

Намунали турар-жой комплекси лойиҳасини Москва мутахассислари яратишган. «Ташгипрогор» лойиҳачи-инженерлари эса, уни маҳаллий шароитга мослаб, қурувчиларга яқиндан кўмак бердилар.

16 қаватли ҳар бир бинода 75 тадан квартира бўлади. 1, 2, 3 ва 4 хонали уйлар кенг, ёруғ ва шинам. Ёрдамчи хоналарнинг саҳни катталаштирилганлигини алоҳида таъкидлаш ўринлидир. Янги комплекс Тошкентнинг бунёдкорлик солномасига ёрқин саҳифа бўлиб ёзилажак.

ЕЛКАДОШЛАР

Қурилишдаги суръатни қаранг! Ўтган йили комплекс биноларига пойдевор ҳозирланган эди, бу йил эса юқори қаватларда монтаж ишлари кетмоқда. Москва ва Тошкент бинокорлари елкама-елка туриб ишлашяпти. Москва қурувчиларининг бой тажрибаси, юксак ишлаб чиқариш маданияти, эътироф этилган маҳорати жуда ибратлидир.

Қурилишда «Мосжилстрой» трести 220-қурилиш бошқармаси аъзолари алоҳида ўрнак бўлмоқдалар. «Мосстроймеханизация» трести 10-механизациялашган бошқармаси, 1-«Мосэлектромонтаж» трести 45-қурилиш бошқармаси, 1-«Моссантехстрой» трестига қарашли 117-бошқармаси коллективларининг ҳам суръатга қанот бағишлашда муносиб улуши бор. «Главташкентстрой»нинг 11-«Висотстрой» трести 17-қурилиш бошқармаси меҳнатчиларидан москвалик дўстлари жуда миннатдор. Тошкентлик қурувчилар иш фронтини вақтида ҳозирлаб қўйишга одатланишган. Москваликлар тошкентликлардан тайёр пойдеворларни қабул қилиб олгач, 16 қаватли зилзила бардош уйларнинг устунларини йиғиб, монтажни тезу соз, сифатли ўтказишяпти.

Зарбдор қурилишда меҳнат пешқадамлари жуда кўп. Уларни ҳар бири маҳорат билан ишлаётир. Келинг, уларнинг қалб сўзларини тинглайлик:

— Тошкент менга иккинчи уйимдек бўлиб қолди, — дейди ғишт терувчи Н. Позднякова. — 1966 йили москвалик бинокорлар сафида Тошкентга келдим. Чилонзорда, «Марказ-1» ва «Марказ-2» микрорайонларидаги янги замонавий уйлар қурилишида қатнашдим. Дўстлик қудрати туфайли Шарқ машъали янгитдан қад ростлади. Уни барпо этишда ҳисса қўшганлигим билан фахрланаман.

— Бинолар пойдеворларини белгиланган график бўйича тайёрлаб бердик, — дейди тошкентлик қурувчи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамид Қорабоев. — Бу ишлар анчагина сермеҳнат. Ҳар бир бино пойдеворига 200 тонна арматура, 1,5 минг тонна бетон қоришмаси сарфланди. Биз москвалик қардошларимиз билан қўлни-қўлга бериб ишлаётганлигимиздан бахтиёрмиз.

Чиндан ҳам елкадошлар меҳнати таҳсинга лойиқ. Уларнинг мақсади битта — биноларни ўз муддатида фойдаланишга топшириш. Москва ва Тошкент шаҳар партия комитетлари, «Главмосстрой» ва «Главташкентстрой» бўлинмалари қурилиш муддатини белгилаб олишган. Улар комплекснинг биринчи корпусини Улуғ Октябрнинг 65 йиллигигача, қолган учта корпусини эса, ССР Иттифоқи ташкил этилган куннинг 60 йиллиги арафасида қуриб битказишга аҳд қилганлар.

Жасорат ва мардлик шаҳри Тошкентнинг қайта тикланишида Ватанимиз пойтахти Москва бунёдкорларининг салмоқли ҳиссаси бор. Москваликлар зилзиладан зарар кўрган тошкентликларга 280 минг квадрат метр уй-жой, замонавий мактаб, болалар боғчалари, савдо маркази қуриб туҳфа этишган эди. Бугунги кунда Советлар элининг юраги, қадрдон ва азиз Москва шаҳри вакиллари Тошкентда яна тер тўкишяпти, намунали шаҳарча барпо этишяпти. Аҳдига содиқ қурувчиларнинг бу режалари ҳам амалга ошишига тилакдошмиз.

Ҳ. СУЛТОНОВ.

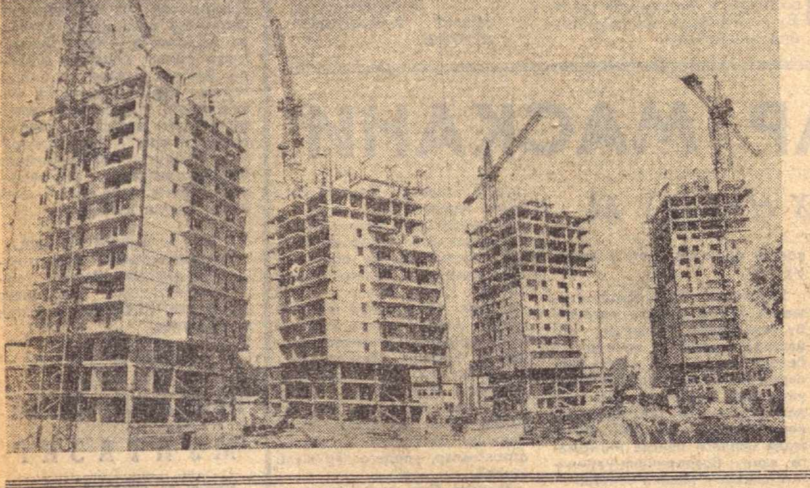

Суратларда: 1. «Мосспецмонолит» трестининг илғорлари — пайвандчи У. Сафарян, (чапдан) бетончи В. Кудяков ва газ пайвандчиси Л. Тереня ишдан сўнг, дам олиш пайтида. 2. «Дўстлик» шаҳарчаси қурилишининг умумий кўриниши.

В. Сироткин ва А. Горохрик (ЎзТАГ) фотолари.

ЖОНАЖОН ВАТАН БЎЙЛАБ 60

*** ОДЕССА**

Қора денгиз бўйидаги хўжаликларнинг механизаторлари бу йил дон учун маккажўхорини фақат индустриал технология асосида етиштирдилар. Жанубий зона хўжаликларида маккажўхори ўрим-йиғими бошланди. Ипатовоиликлар методи асосида ишлаётган механизациялашган звено ва отрядлар 160 минг гектардан кўпроқ майдондаги ҳосилни ўриб-йиғиб олишлари лозим.

*** ГОРЬКИЙ**

Горькийда қурилган янги усти ёпиқ «Центральний» бозори харидорларни қабул қилди. Бетон, ойна ва металлдан қурилган бу бозор Поволжьеда энг катта бозорлардан биридир. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиш учун тайёрланган бир мингдан кўпроқ савдо қилиш жойи харидорлар ва сотувчилар хизматида. Омбор бинолари, совутиш камералари, кўтариш лифтлари жиҳозланган.

*** ЧАРЕНЦАВАН**

Чаренцавандаги (Арманистон ССР) янги спорт комплексида болаларнинг куч синаш ва эпчиллик байрами ўтказилди. Бу байрамда шаҳар Советининг депутатлари фахрий меҳмон бўлишди. Уларнинг ташаббуси билан янги ўқув йилига атаб қурилган сиҳат-саломатлик шаҳарчаси мактаб ўқувчилари учун ажойиб тортиқ бўлди. Шаҳарча составига стадион ва сузиш ҳовузи, спорт майдончалари киради. Бу ерда республиканинг навқирон саноат марказидаги барча мактабларнинг ўқувчилари учун физкультура дарслари ўтказилиши мумкин.

*** ШЕМАХА**

Озарбайжон Композиторлар союзи соҳибкорлар ўлкаси Шемаха районн қишлоқларида музика кунини ўтказди. Бу кун Озарбайжон қишлоқлари меҳнаткашларининг ғайрат-шижоатини шарафловчи янги қўшиқлар премьераси билан нишонланди. Ҳозир бундай байрамлар республиканинг бошқа қишлоқларида ҳам ўтказилмоқда. Музика усталари қишлоқ хўжалик районларини оталиққа олиб, шу районларда қишлоқ филармонияларини ташкил этдилар, маҳаллий бадиий ҳаваскорлик тўгаракларига ёрдам бермоқдалар, халқ музика ижодкорлиги фестивалларини ўтказмоқдалар.

*** КИРОВОБОД**

Кировободда ёш пахтакорлар мактаби ўз ишини тамомлади. Озарбайжон, Ўзбекистон, Тожикистон ва Туркманистон хўжаликларининг камоядалари пахта йиғим-терими арафасида энг яхши миришкорларнинг тажрибаси билан танишдилар. Механизаторлар — Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Шабан Ризаев, Мансир Керимов мутахассислар, олимлар, тингловчилар ҳузурида лекция ўқидилер, суҳбатлар ўтказдилар. Бу йил қишлоқ ҳунар-техника билим юртларини битириб чиққан юзлаб йигит ва қиз пахтакор республикалар комбайнчиларининг отрядига қўшилди.

(ТАСС).

СПОРТ

КАРАТЭ:

БЕЛЛАШУВ ЯКУНЛАНДИ

Тошкентдаги «Юбилей» спорт саройида бир неча кун давом этган касаба союзлари кўнгилли спорт жамиятларининг СССР биринчилиги якунланди. Қизғин беллашувларда республикамиз каратэчилари 7 марта ғолиблик супасига кўтарилдилар. Жумладан, тошкентлик курашчилардан В. Лизунов, В. Николаев, Г. Краснов, С. Дорофеев, самарқандлик Х. Каяян билан нукуслик Ж. Бобоназаровлар муваффақият қозонишди. Мутлақ биринчилик учун курашда тошкентлик спартакчи С. Дорофеев биринчи ўринни олди. Унинг ҳамшаҳри В. Овчинников билан А. Маеселлар иккинчи ҳамда учинчи ўринларни эгаллашди.

МАРРАЛАР ВА ҒОЛИБЛАР

* **СУЗИШ.** Американинг Ноксвилл шаҳрида АҚШ — СССР командалари анъанавий учрашуви ўтказилди. Мусобақада тошкентлик Л. Белоконь юз метрга сузиб, 1 минут 12,36 секундли натижа билан иккинчи ўринни олди. У 200 метрга брасс усулда сузишда (2 минут 33,94 секунд) маррага биринчи бўлиб келди. 100 метрга чалқанча усулда сузган тошкентлик С. Заболотнов эса 57,81 секундли натижа билан фахрли учинчи ўринга кўтарилди.

* **ШАХМАТ.** Лас-Пальмасда якунланган дастлабки зоналараро турнирда венгриялик гроссмейстер З. Рибли билан жаҳон экс-чемпиони В. Смислов шахмат тожига даъвогарлар баҳсида иштирок этиш ҳуқуқига эга бўлишган эди. Мексиканинг Толуке шаҳрида ўтказилган иккинчи зоналараро турнирда эса 13 имкониятдан 8,5 тадан очко тўплаган Л. Портиш (Венгрия) билан Э. Торре (Филиппин) жаҳон чемпионлигига даъвогарлар сафига қўшилишди. Энди 6 сентябрь куни Москвада учинчи зоналараро турнир бошланади. Бунда совет шахматчиларидан М. Таль, Е. Геллер, Г. Каспаров, А. Бельявскийлар ҳам иштирок этадилар.

* **ДЕЛЬТОПЛАН.** Жиззахнинг Наврўзбулоқ тепалигида Ўзбекистон чемпионати ўтказилди. Шахсий ҳисобда тошкентлик С. Казанцев биринчи бўлди. Команда ҳисобида тошкентликлар пешқадамлик қилишди. Тошкент ва Жиззах областлари командалари иккинчи ҳамда учинчи ўринларни эгалладилар.

ЭШИК ОЛДИ — МАЙДОНЧА

БОЛАЛАР ҚУВОНЧИ

Фарғонадаги янги уй-жой массивига кўчиб келганларнинг болалари учун қулай шароитлар яратилди. Биринчи ЖЭК ходимлари болалар учун ажойиб спорт шаҳарчаси бунёд этишди. Ёш физкультурачилар учун гимнастика, баскетбол майдончалари, югуриш йўлкалари вужудга келтирилди.

Болалар ЖЭКнинг педагог-ташкилотчиси Раиса Горобец раҳбарлигида «Қувноқ стартлар» баҳсида иштирок этишга ҳам улгурдилар. ГТО нормативларини топшириш мусобақаси ҳам ўтказилди. Спорт шаҳарчасида ёш югурувчилар, футболчилар, шахматчилар ва гимнастикачилар секцияси иш бошлади. Машғулотларни Фарғона олий ўқув юртларининг активистлари ҳамда жамоатчи тренерлар олиб боришмоқда.

Уй яқинидаги майдончаларни барпо этиш ишларини шаҳарнинг бошқа районларида ҳам амалга ошириш кўзда тутилган.

М. ЛУРЬЕ,
ТАСС мухбири.

Редактор ўринбосари
Б. ЮСУПОВ.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ

1982—1983 ўқув йили учун

КУНДУЗГИ, КЕЧКИ ВА СИРТҚИ ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМЛАРИГА

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тайёрлов бўлимига саноат корхоналари, қурилишлар, транспорт, алоқа ташкилотлари, геология-разведка ташкилотлари, совхозлар, колхозлар, ҳарбий қисмлар қўмондонлиги йўлланмаси билан келган, ўқишга юбориш ҳақидаги масала кўрилган кунга қадар камида 1 йиллик узлуксиз иш стажига эга бўлган ўрта маълумотли илғор ишчилар, колхозчилар ва СССР Қуролли Кучлари сафидан запасга бўшатилганлар қабул қилинади.

Корхона ва ташкилотлардан тайёрлов бўлимига кириш учун йўлланма билан келганлар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: танлаган ихтисоси ва таълим формаси кўрсатилиб институт ректори номига ёзилган ариза, тайёрлов бўлимига кириб ўқиш учун корхона ёки ташкилотдан берилган йўлланма, ўрта маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), характеристика, 3х4 см. ҳажмидаги 8 дона фотосурат, 286-формадаги медицина справкаси (институтда танлаган ихтисоси бўйича ўқиши мумкинлиги кўрсатилиши керак), меҳнат дафтарчасидан кўчирма (корхона раҳбари томонидан тасдиқланган).

Ариза ва ҳужжатлар кундузги тайёрлов бўлимига 1 октябрь — 11 ноябрь кунлари, кечки ва сиртқи тайёрлов бўлимларига эса 10 сентябргача қабул қилинади.

Кундузги тайёрлов бўлимига кирувчилар билан 11—24 ноябрь кунлари, кечки ва сиртқи тайёрлов курсига кирувчилар билан 11—24 сентябрь кунлари суҳбат ўтказилди.

Кундузги тайёрлов бўлимига қабул 25—30 ноябрь кунлари, кечки тайёрлов бўлимига 25—30 сентябрь, сиртқи тайёрлов бўлимига 15—30 сентябрь кунлари ўтказилади.

Машғулотлар кундузги тайёрлов бўлимида 1 декабрда, кечки ва сиртқи тайёрлов бўлимида эса 1 октябрда бошланади.

Кундузги тайёрлов бўлимида ўқиш муддати 8 ой, кечки ва сиртқи тайёрлов бўлимида эса 10 ой.

Тайёрлов бўлимига қабул ҳар бир кирувчи билан ўтказилган суҳбат натижасига қараб ўтказилади.

Кундузги тайёрлов бўлимига қабул қилинган тингловчиларга олий ўқув юртларининг 1-курс студентлари қатори ўқиш даврида стипендия берилади.

Бошқа шаҳардан келиб кундузги тайёрлов бўлимига кирган тингловчилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Тайёрлов бўлимини тугатиб, битириш имтиҳонларини муваффақиятли топширганлар олий ўқув юртининг биринчи курсига кириш имтиҳонларисиз қабул қилинадилар.

Институт қуйидаги ихтисосликлар бўйича мутахассислар тайёрлайди: вагонлар ва вагон хўжалиги, тепловозлар ва тепловоз хўжалиги, темир йўл транспортини электрлаштириш, саноат ва граждан қурилиши, саноат иссиқлик энергетикаси, сув таъминоти ва канализация, темир йўллар қурилиши, йўллар ва йўл хўжалиги; темир йўл транспортида автоматика, телемеханика ва алоқа; юк ташиш жараёнларини бошқаришни ташкил этиш, транспортни ташкил этиш ва экономика.

Мурожаат учун адрес: 700045, Тошкент шаҳри, Оборонная кўчаси, 1-уй.

ОКТЯБРЬ РЕВОЛЮЦИЯСИ ОРДЕНЛИ ВА МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ЛЕНСОВЕТ НОМИДАГИ ЛЕНИНГРАД ТЕХНОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ

1983 йилда институтга ва бошқа олий ўқув юртларига киришни хоҳловчиларни

СИРТҚИ ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИГА

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Сиртқи тайёрлов курсларига қабул қилинганларга методик кўрсатмалар ва математика, физика, химия, рус тили ва адабиёти бўйича контроль ишлар юборилади.

Контроль ишлар тажрибали ўқитувчилар томонидан баҳоланади.

Ўқиш учун ҳақ (20 сўм) почта переводи орқали қуйидаги адресга юборилсин: 198013, Ленинград шаҳри, СССР Давлат банкининг Ленин бўлинмаси, 25000141452 ҳисоб счёти, тайёрлов курслари.

Тайёрлов курсларига кириш ҳақидаги ариза, ўқиш учун тўланган ҳақга берилган квитанция билан бирга буюртма хат қилиб қуйидаги адресга юборилсин: 198013, Ленинград шаҳри, Москва проспекти, 26-уй. Сиртқи курслар. Телефон 292-13-12.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ КИЕВ ГРАЖДАН АВИАЦИЯСИ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

доцент: граждан авиацияси экономикаси;

ассистент: химия ва ёнилғи-мойлаш материаллари (КИИГАнинг Тошкент филиалида ишлаш учун).

КОНКУРС МУДДАТИ — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Конкурс шартларига мувофиқ ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин. 700003, Тошкент шаҳри, 33-Алоқа бўлими, Гоголь кўчаси, 77-уй. КИИГАнинг Тошкент филиали.

«Главташкентстрой»

«СТРОЙМЕХАНИЗАЦИЯ»

трестининг

2-МЕХАНИЗАЦИЯ БОШҚАРМАСИГА

минорали кран ва автокран машинистлари, 1—3-классли ҳайдовчилар, минорали кранлар монтажи ва ремонти бўйича электр слесарлар

КЕРАК

Ёлғиз кишилар ётоқхона ва прописка билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5-хона — аҳолини ишга жойлаштириш бюросининг марказий пункти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000, Тошкент — П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 33-11-49; 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22; стенографистка — 33-73-43; 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-70-78; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 03135. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. — 199. 6